

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 10

SAYI : 111

MART 1971

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Standardizasyon ve Kooperatifçilik	3
TSE'den Haberler	5-10
Balık Ağrı Standardlarının Hazırlanmasında Esaslar ...	11-13
Çimento Fiziksel Muayene Metodları Standardı	14-15
El Yangın Söndürme Cihazları Standardı	16-17
CEN'in Standardlara Uygunluk Sistemi	19
Standard Dünyasından Haberler	21
Tarım ve Uluslararası Standardizasyon	23-25

Summary Of Contents 29-32

MECİATİBEV CADDESİ
ANKARA

31 Mart 1971 tarihinde basılmıştır.

TSE Başkanı Sünter, başarılı bir ameliyat geçirdi

Dergimizin Sahibi ve Başyazarı, TSE Başkanı Faruk A. Sünter, bu ayın son günlerinde tedavi için gittiği Lozan'da başarılı bir ameliyat geçirmiştir.

STANDARD, Nisan ayı sonlarının da dönmesi beklenen Sünter'e âcil şifalar diler.

BU SAYIMIZ

Bu sayımızın başyazısı kooperatiflerin standard konusundaki görevlerine, standarda ilişkin çalışmalarına ayrılmıştır. Bu konuya daha önceki sayılarımızda da değinmiştik. Faruk A. Sünter, bu aktuel konuya bir kez daha eğilerek kooperatiflerin durumuna işaret etmektedir.

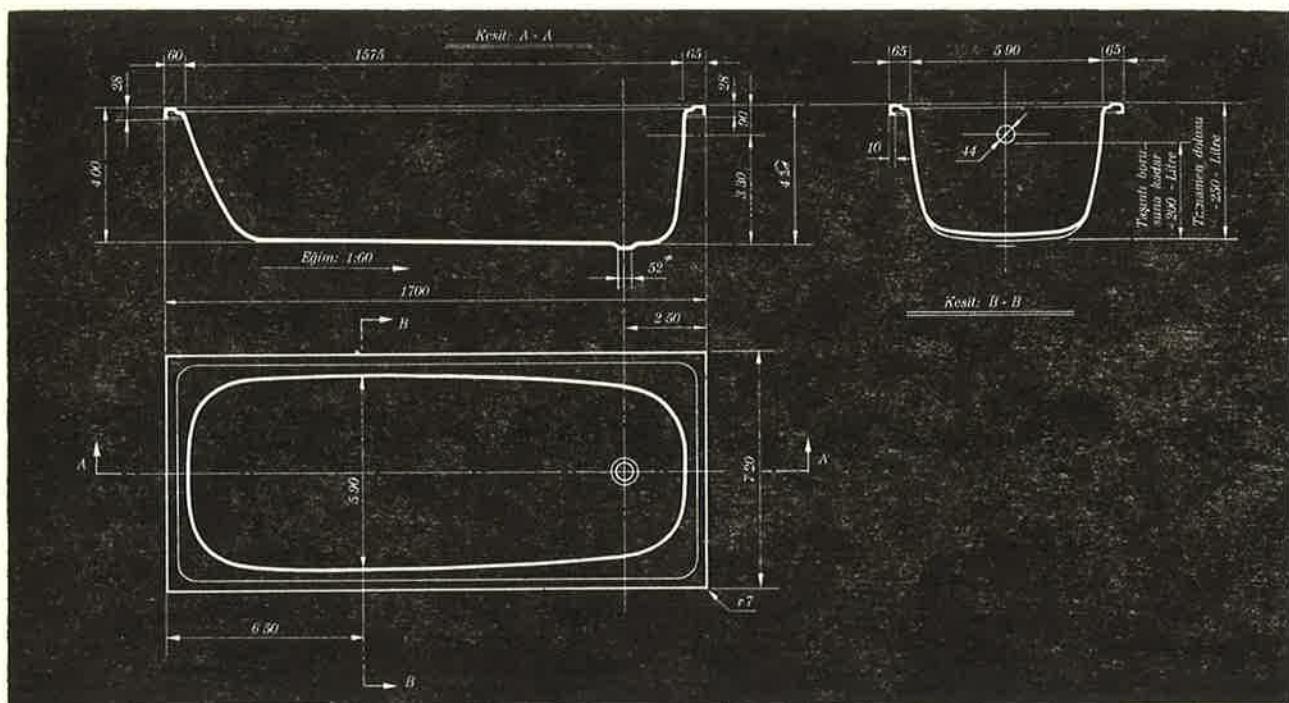

Teknik Kurul, Mart ayı içinde beş kez toplanmış ve 37 standarı kabul etmiştir. Böylece Türk standardlarının sayısı bine yaklaşmıştır. Nisan ayı içinde 1000'inci standardin kabul edileceği umulmaktadır.

Bu sayıda, Ferit Özgirgin'in balık ağının standardının hazırlanmasında gözönüne tutulacak esasları belirten yazısı ile Muzaffer Uyguner'in CEN'in standarda uygunluk markaları sistemini belirten yazısı okurlar için yararlı yazılardır sanıyoruz.

STANDARD

ARCELİK

modern, sağlam, güzel, kullanışlı bir banyo küveti

Gövde:

Arçelik banyo küveti 2 mm.'lik özel saçtan derin çekme işlemi ile tek parça olarak imal edilmiştir. Eksiz ve kaynaksızdır.

Emaye:

Arçelik banyo küveti özel fritle iki kat emaylanmış olup, sıatlalar gayet düzgün ve parlaktır. Zamanla sararmaz ve çatlamaz. Kolayca temizlenir. Deterjan, alkali ve asitlere dayanıklıdır.

Sağlamlık:

Arçelik banyo küvetinin bir diğer özelliği de, aşırı yük

altında eğilmeyi önlemek için, küveti çepçeşvre dolaşan, yekpare, eksiz bir kuşak ile çevrelenenmiş olmasıdır.

Çatlama ve aşınma gibi zorlamalara karşı mukavemeti ölçmek için statik ağırlık ve darbe testleri yapılmıştır.

Eğim (meyll):

Banyo küvetlerine, montaj sırasında verilmesi icap eden meyil, Arçelikte imalat sırasında verilmiştir. Montaj esnasında ayrıca meyil verme lüzum yoktur. Küvetin üstünden teraziye alarak montajı tamamlamak kâfidir.

Ağırlık:

Küvetin ağırlığı 43 kg olduğu için montaj ve nakliyesi kolay ve basittir.

Model:

Yıkama mahallerinde modern anlamda göre gömme banyo yapıldığı için bu imkânı sağlamak üzere ayak konulmuştur. Montaj sırasında döşemeden yüksekliği ayarlanarak her yaşı grubunda ve vücut ağırlığında insanın kûvet içine rahatça girip çökübilmesi sağlanır.

Renk:

Arçelik banyo küvetleri, banyonun dekoru ile tam bir ahenk teşkil edebilecek 6 cazip renkte piyasaya arzedilmiştir.

beyaz	sarı	mavi	yeşil	pembe	leylák
-------	------	------	-------	-------	--------

STANDARDİZASYON VE KOOPERATİFÇİLİK

Faruk A. SÜNTER

Memleketimizin ekonomik ve sosyal kalınmasına girişiylecek reformların yürütülmesinde «kooperatifçiliğin» her dalının geliştirilmesi de öngörmektedir.

Gereken kooperatifler yoluyla büyük işler başarılacağı, başka memleketlerin güzel örnekleriyle saptanmıştır. Tarımda, satışta, tüketimde, yapıda, birlik ve beraberlik gücü isteyen her işte, bir araya gelerek, tek tek elde edilmesi güç işleri topluca başarılarak faydalananın kooperatifleşmek yolu hep ögtlenmiştir.

Bu alanda büyük ilerlemeler de olmuştur.

Arada rastlanan başarısızlıklar ise hep «kooperatifçilik» in kuruluş olarak kötülenme si yolunda kullanılmıştır. Oysa bu başarısızlıkların asıl sebebi toplumdaki anlaşmazlıklar, kendine çıkarıcılar, kısaca kişisel davranışlarındır.

Kooperatifçilik, kişisel çıkarını bir yana itebilecek, toplumun faydasını üstün tutabilecek insanların elinde her zaman başarılı olur.

Hep birlikte bencilliği bırakıp, karşısındaki ortağına da en az kendisi kadar hak tanıyan bir toplum olmamız kooperatifçilikte ileri gitmemiz için gereklidir. Bu gereği gittikçe anlamaktayız ve zamanla başka çıkar yolun olmadığını da görecek ve bu alanda da olsun bir topluluk olacağız.

* * * *

Kooperatifçilikte ileri gidebilmek ve onun getirdiği iyiliklerden faydalananmak için, yalnız toplumumuzdaki bencillik kusurunu gidermek yetmeyecektir.

Yukarıda belirttiğimiz gibi, bu biraraya geliş, hakkı üstün tutan, dürüst insanların topluluklarında başarılı olur. Dağıtılmış hakların bir örnek ve eşit olmaması, kimine iyisinin, kimine büyüğünün gitmesi bu çalışmaları bozar. Onun için kooperatifin her dalında tam bir standardizasyona uymak başarı için temel şarttır. Standardizasyonla tamamlanmadan ileri ve tutan bir kooperatifçilik yapılamaz.

* * * *

Bir tüketim kooperatifini ele alalım : ortaklarımıza dağıtılmak mallar «standard» değilse, nasıl dürüst bir sonuç alabiliriz. Nitelikte, ambalajda, ağırlık veya boyutlarda bir örneklik, yanı standarda uygunluk olmadan her ortağı memnun etmek, kooperatifçiliği temelinden sarsan dedikodu yolu önlemek mümkün olabilir mi?

Bir satış kooperatifli düşünelim: Konumuz olan mallar «standard» değilse, ortaklarımızdan toplayacağımız ürünleri hangi baremlere göre değerlendireceğiz? Eksperlerin, Hasanın veya Mehmetin malına biçecekleri fiyatlar daha başında kooperatifin dedikodularla batmasını hazırlamaz mı?

Oysa standard kurallara uygun mal işleyen kooperatiflerde ortaklar dürüst, eşit bir muamele görür; teslimden depolamaya, işlemeye ve satışa kadar işler hep en iyi yolda araların.

Görülüyorki «kooperatifçilik», «standardizasyon» u, çalışmalarına dayanak almadan gidemez. Konusunu dürüstlükle yürütebilmek için çalışmalarında eşitlik göstermekle beraber, sözkonusu olan mal ve hizmetlerin de en ince ayrıntısına kadar birörnek olması, «standard» hale getirilmiş bulunması gerektir.

Bu öyle bir gerektir ki, bu gerek yerine getirilmeden girişiylecek kooperatifçilikte gelişme elde olunamaz.

Bunun için, kooperatifçilik işleri düzenlenirken bu konuda standardizasyonun yeri ve önemi açıkça belirtilmeli ve kooperatifler bunun zorunlu olarak uygulanması için gerekli tədbirlere başvurmalıdır.

garantisi ile

**güvenebile.
ceğiniz
kablo**

be-ti grafik

an-ka

an-ka

SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
OKÇUMUSA CAD.
BANKALAR SARAYI
KARAKÖY
TEL : 44 73 07 - 49 01 37

**kauçuk ve pvc izolasyonlu
yeraltı, yerüstü, enerji,
tesisat ve gemi kablo-
ları ile,
her nevi kablolar ...**

Standard — 48

MART AYINDA BEŞ KEZ TOPLANAN TSE TEKNİK KURULUNCA

37 YENİ TÜRK STANDARDI KABUL EDİLDİ

A — Teknik Kurul, Mart ayı içinde ilk toplantısını 3 Mart günü yaptı. Başkan Yardımcılarından Cemal Ünerin başkanlığında yapılan toplantıda aramızda ayrılan Celal İmre için bir dakkalik saygı duruşunda bulunuldu.

Bundan sonra gündeme geldi ve tasarılarından aşağıda belirtilen dört tane Türk Standardı olarak kabul edildi :

1 — **En Büyükk Güç Göstericileri :**
Standarda göre, en büyük güç göstergicileri «aktif veya reaktif elektrik sayaçlarına bağlı olarak çaişan veбелirli bir zamanın birbirini izleyen eşit süreleri içinde çekilen ortalama elektrik güçlerinin en büyüğünü gösteren bir cihazdır». Bunlardan, duyarlığı 1,0 olan ve 40 ile 60 Hz arasında bulunan frekanslarda kullanılan aktif ve reaktif sayaçlara bağlı olarak çalışan göstergiciler standardın kapsamı içinde olup teknik etki veya frekans darbesi (impuls) ile çalışan yahutta duyarlığı 1,0 dan farklı olan göstergiciler kapsam dışında kalmaktadır.

2 — **B Kabloları :**
Bilindiği ve TS 621 de de belirtildiği üzere, B — Kabloları, «ağır işletme şartlarına uygun olan ve hareketli tesislerde kullanılan kablo» dur. Standard, yalnız bu kablolari kapsamaktadır.

3 — **Çinko Kaplama (Sıcak daldırma metoduyla)**

Standard, yalnızca sıcak daldırma metoduyla yapılan çinko kaplamaları kapsamaktadır. Bilindiği gibi, soğuk daldırma metoduyla yapılan çinko kaplamalar için başka bir standard hazırlanıp daha önce yürürlüğe konulmuştur.

Buradaki daldırma yalnızca sade karbonlu çelikten yapılmış parçalara uygulanmaktadır.

4 — **Oto Emniyet Camları :**

Oto emniyet camları, «kırıldığında diğer camlara kıyasla daha az ve daha hafif yaralanmalara sebep olan ve ayna, ışıklandırma ve göstergeler dışında motorlu kara taşıtlarına (otomobil, otobüs, kamyon, kamyonet v.b.) taktan camlardır. Standard, kalınlığı 1,8 - 13 mm (dahil) kalınlığındaki bombeli, tavlanmış, bölgeli (zonlu) ve çok katlı oto emniyet camlarını kapsamakta olup kurşun geçirmez oto emniyet camlarını kapsamamaktadır.

B — Teknik Kurul'un ikinci toplantısı 10.3.1971 tarihinde yapılmış, bazı hususların karara bağlanmasıından sonra gündemdeki tasarılar ele alınarak tartışılmış ve aşağıdakiler TS olarak kabul edilmiştir :

5 — **Alüminyum Toplayıcı Çubuklar :**

Elektrik üretim ve dağıtım tesislerinde faydalanan ve yalnız elektroteknikte kullanılan alüminyumdan yapılan toplayıcı çubuklar bu standardın kapsamı içindedir. Başka özellikle alüminyumdan ve diğer amaçlar için yapılan çubuklar kapsam dışındadır. Bu çubuklar Standardda, «Elektrik üretim ve dağıtım tesislerinde, elektrik akımını toplamak ve dağıtmak için bağlantılar yapmağa yarayan, kesitleri çeşitli şekilde fakat bütün boylarına bir örnek olan düz çubuklar» olarak tanımlanmıştır.

6 — **Sondaj Çamuru Katkı Maddesi Barıt :**

Standarda göre, bu özelikteki barıt, «sondaj çamurunda özgül ağırlık artırmacı katkı maddesi olarak kullanılan, bilesimindeki esas maddenin kimyasal formülü Ba SO₄, olan kül renkli baraddir». Standard, kimya ve boya sanayiinde kullanılan baritleri kapsamamaktadır.

7 — **Eteri Yağların Kırılma İndisi Tayini :**

Bir eteri yağın kırılma indisi, belirli dalga boyunda bir ışının havadan değişmez sıcaklıkta tutulan yağ tabakasına geçmesi halinde gelisme açısı sinüsünün kırılma açısı sinüsüne oranıdır. Standard ISO/R - 280 den çevrilmiş bir metod standardıdır.

8 — **Yağlı Tohum Küspelerinde Toplam Kül Tayini :**

Yağlı tohumların (kataklı ürünlere) presleme veya sıvı ekstraksiyonu sonucu elde edilen küsbede toplam kül tayini için uygulanan bir metoda dair olan bu standard ISO/R - 749 dan aynı zamanda yapılmıştır. Toplam kül, küsbelein, 550 ± 15 °C da yakılmasından sonra elde edilen kalıntıdır.

9 — **Alüminyum Elde Edilmesinde Kullanılan Alüminyum Oksit - Pıknometre Metodu ile Yoğunluk Tayini :**

ISO/R - 901 den diilimize aktarılan bu standard, pıknometre metodu ile

alüminyum oksitin yoğunluğunun tayine dairdir.

C — Teknik Kurul üçüncü kez 17.3.1971 tarihinde toplantı ve aşağıdaki standartlar kabul edildi :

10 — **Türk Tütünleri :**

Üzerinde uzun süredir çalışılan bu standartda, Türk tütünleri, (nicotiana tabacum) türüne ait bitkilerin güneşte kurutma metodu ile kurutulmuş yaprakları, olarak tarif edilmiştir. Türk tütününe artırma, özel bir şekilde gölgede kurutulan Bitlis, Muş ve Şemdinli tütünleri de girmektedir. Standard, fabrikalara verilmek ve ihraç edilmek üzere işlenen Türk yaprak tütünleri kapsamaktadır.

11 — **Çelik şerikler (Soğuk Haddelenmiş)**

Soğuk haddelenmiş çelik şerikler, soğuk haddelenmek veya soğuk haddeleme saçlardan kesilmek suretiyle elde edilen ve genişlikleri en çok 630 mm, kalınlıkları 0,10 - 5,0 mm olan çelik malzemeden. Standard, genel amaçlar için kullanılan ve boyutları yukarıda verilmiş, kütle ve kalite grubu çelikten soğuk haddelenerek yapılmış, bobin veya boyuna kesilmiş şerikleri kapsamaktır; sicak haddelenmiş sulanabilen ve ıslah edilebilen çeliklerden yapılmış şerikleri kapsamamaktadır.

12 — **Sürtünme Kaplamaları (debriyajlar için metal, metal - asbestli ve metal - seramik)**

Debriyajlarda sürtünme malzemesi olarak kullanılan ve metalik, metal - asbestli veya metal - seramik malzemeden yapılmış sürtünme kaplamaları kapsamakta olan standartda asbestli ve diğer malzemeden yapılmışları kapsam dışı bırakılmaktadır. Sürtünme kaplamaları, standartda göre motor gücünden iletme kavrama düzeneğinde güç üretimi kesen plakasındaki sürtünme malzemesidir.

C — Teknik Kurul'un dördüncü toplantısı 24 Mart tarihinde yapıldı ve aşağıdaki standartlar kabul olundu :

13 — **Resimli Kartpostallarda Adres İçin Ayrılmış Alan :**

ISO/R - 416 dan dilimize çevrilen bu standart, renkli kartpostalların adres yüzünde, kartı alacak olan kişiye alt adresin yazılması için ayrılmış olan yerin belirtimesine dairdir.

**METAS
Nervürlü
IIIa Çeliği
Betonarme İnşaatta
% 40 TASARRUF
Sağlıyor ***

Balkanların en büyük ve modern stadımyu olarak inşa edilmekte olan İzmir Olimpiyat Stadyumunda, tamamen Metas Nervürlü IIIa çelikleri kullanılmaktadır.

TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜ'nün garantisine sahiptir

METAS İZMİR METALURJİ FABRİKASI T.A.Ş
Kemalpaşa şosesi Işıklar Köyü girişi - İZMİR

P. K. 458 - İZMİR • Telgraf: METAS - İZMİR
Telefon: 39740

14 — Haberleşmede Kullanılan Zarf ve Kese Zarfların Boyutları :

ISO/R - 269 dan çevrilen bu standard, posta işlerinde kullanılan haberleşme zarfları ile haberleşme kese zarfı boyutlarını ve gösterilişlerini kapsamaktadır.

15 — Kartpostallar ve Benzerleri İçin Pul ve Damga Yeri :

ISO/R - 415 den çevrilen standard, posta pullarının yapıştırılması ve posta idareleri tarafından kullanılan iptal damgası için ayrılan alanı tespit etmektedir.

16 — Yüzey Pürüzlülüğünün Profil Metodu ile Ölçülmesinde Kullanılan Äletler - Genel Deyimler (Terim ve tarifler) :

ISO/R - 1879'dan çevrilen Standard, profil metodu ile yüzey pürüzlülüğünün ölçülmesinde kullanılan äletlere dair olup, bunlarla ilgili genel deyimlerin tariflerini de vermektedir.

17 — Sürekli Profil Değişiminin Ölgemeli Äletler ve Profil Kaydeden Äletler :

ISO/R - 1880'den çevrilen standard, yüzey pürüzlülüğünü ölçmek için kullanılan ölçmeli kaydedici äletlere dair olup, terimlerin tarifleri ile kayıt yöntemlerini de belirtmektedir.

18 — Boru Bağlantı Parçaları (çe-Hk, vidalı)

Anma basıncı 32 ve 50 kgf/cm² olan ve boyutları ile biçimleri standarda belirtilen boru bağlantı parçalarını kapsayan standarda göre bu parçalar, boruların birbirine vidalı olarak eklenmelerinde kullanılan elemanlardır.

19 — Hava Filtreleri (İçten yanmalı motorlar ve kompresörler için)

İçten yanmalı motorlar ile kompresörlerde kullanılan ve verdisi 17-1700 m³/h olan hava filtrelerini kapsayan (filtre elemanları ile uçaklarda kullanılan filtreler ve benzeri özel filtreler hariç) standarda göre hava filtresi, motor ve kompresörlerde silindirle (Devam 27'nci sayfada)

TSE MARKASINI KULLANMA İZNI İKİ FIRMAYA DANA VERİLDİ

Geçtiğimiz ay içinde, biri PVC yer dosyemeleri; diğeri de sert PVC boruları imal eden iki seçkin firmamızda da-ha, mamüllerinde TSE standardları uygunluk garanti markasını kullanma izni verilmiştir.

İzmir'de faaliyet gösteren Göktepe Plastik Sanayii ve Ticaret Ltd. Şti. ile İstanbul'daki DİMTAŞ İnşaat Malzemeleri A.Ş.'nin, mamüllerinde TSE markasını kullanmak için yapmış oldukları mürcacaatlar, Enstitü laboratuvarlarında ve ilgili Hazırlık Grubundaki çalışmalarından sonra olumlu bir şekilde sonuçlanmış; bunun üzerine Türk Standardları Enstitüsü'nün Ankara'daki merkezinde 10.3.1971 günü yapılan bir törenle, her iki firma, mamüllerinde TSE Markasını kullanma yetkisini veren anlaşmalar imzalanmıştır. Anlaşmaları, TSE adına Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter ile Göktepe Ltd. Şti.'nden Necdet Göktepe ve Dim-

taş'tan da Hilmi Toksu imzalamışlardır.

Anlaşmaya göre Göktepe Ltd. Şti., yine aynı marka ile imal ettiği içme suyu boruları, boru parçaları ve sanayi tipi sert PVC - 100 borularдан dış çapı 20 - 160 mm olan bütün tipler ile 50, 70, 100, 125 ve 150 anma çapında düz boru, muflu boru, dirsek, tek catal, çift catal, manşon, reduksiyon ve temizleme parçaları tizerine, TS 201, TS 274 ve TS 275 numaralı Türk Standardlarına uygun olduklarını belirtmek üzere TSE Markasını uygulayabilecektir.

Dimtaş ise, Deliflex markası altında imal ettiği 1,6 mm kalınlıktaki asbestli PVC yer dosyemelerinde, TS 624 numaralı Türk Standardına uygunluğu belirtemek üzere TSE Markasını kullanacaktır.

STANDARD, bu iki değerli firmamızı kutular, Marka'nın memleketimize ve kendilerine hayırlı olmasını diler.

Marka Anlaşmaları töreninden bir görünüş

YENİ YAYINLANAN TÜRK STANDARDLARI

1 — TS 882 Çeliklerin Ostenit Tane Büyüklüğünün Mikrografik Tayini :

Bu standard, sade karbonlu ve az alaşımı (incede alaşım olarak bulunan elementlerin toplamı % 5'i geçmemen) çeliklerin ostenit tane büyülüğünün tayin metodlarını tanımlar ve gözlenen tane büyülüğünü belirten kuralları kapsar.

Kasım 1970, Birinci Baskı, Fiyatı: 8 TL.

2 — TS 883 Hidroklorik Asit :

Standard, önce hidroklorik asidi, «hidrojen klorür (HCl) gazının suda çözülmesiyle elde edilen, renksiz veya açık sarı renkte inorganik bir asit...» olarak tarif ettikten sonra, sınıflandırma ve özelliklerini, muayene ve deneylerini, piyasaya arz şekli ile denetleme esaslarını açıklamaktadır.

Kasım 1970, Birinci Baskı,

Fiyatı: 5 TL.

3 — TS 886 Yemeklik Ayçiçeği Yağı
Aralık 1970, Birinci Baskı,

Fiyatı : 2 TL.

4 — TS 887 Yemeklik Pamuk Yağı
Aralık 1970, Birinci Baskı,

Fiyatı : 2 TL.

5 — TS 888 Yemeklik Mısırözü Yağı
Aralık 1970, Birinci Baskı,

Fiyatı : 2 TL.

6 — TS 889 Yemeklik Susam Yağı
Aralık 1970, Birinci Baskı,

Fiyatı : 2 TL.

7 — TS 890 Yemeklik Soya Yağı
Aralık 1970, Birinci Baskı,

Fiyatı : 2 TL.

8 — TS 891 Yemeklik Yerfistiği Yağı
Aralık 1970, Birinci Baskı,

Fiyatı : 2 TL.

9 — TS 892 Yemeklik Rapiska Yağı
Aralık 1970, Birinci Baskı,

Fiyatı : 2 TL.

Bu standardlarda, konularını ilgilendiren bitkisel yağların tarifleri, sınıflandırma ve özellikleri, muayene ve

deneyleri, piyasaya arz şekli ile denetleme esasları açıklanmaktadır.

10 — TS 893 Bitkisel Yemeklik Yağı (Özel standardı olmayan) :

Adından da anlaşılacağı gibi bu standard, haşhaş yağı, rafine ceviz yağı, rafine çitlenibik yağı, rafine aspir yağı gibi yukarıda özel standardları düzenlenmiş olarak belirttiğimizin dışında kalan yemeklik bitkisel yağların tarifine, sınıflandırma ve özelliklerini, muayene ve deneylerine, piyasaya arz şekli ile denetleme esaslarına dairdir.

Diğer taraftan, yemeklik bitkisel yağların muayene metodları ile ilgili TS 894 numaralı standard da öümüzdeki günlerde yayımlanarak ilgiliерin istifadesine sunulacaktır.

NOT :

Türk Standardları, TSE'nin Necatibey Caddesi, 112. Bakanlıklar, Ankara adresindeki Merkezinden temin edilebilir.

TSE'den ÜCRETSİZ KATALOĞ İSTEYİNİZ.

plastik
boruda
KALİTE

PLASTİK İNŞAAT MALZEMELERİ A.Ş.

GENEL MÜDÜRLÜK : Çayırova - Gebze. Tel : 112 - 166 - 196 Teleks : Gebze - 1

SATIŞ MÜDÜRLÜĞÜ : Büyükdere Cad. No. 33 Şişli - İstanbul Tel : 46 70 75 - 76 - 77

TSE Hazırlık Gruplarında

ELEKTRİK :

- ★ TS 35 «Yalıtılmış İletkenlerde ve Kablolarda Kullanılan Yalıtıci Kılıflar ve Dolgu Malzemesi» standardının revizyon ve tadilat çalışmaları yapılmaktadır.
- ★ TS 12 «Kurşun Akümülatörler» standardının revizyon çalışmaları ile ilgili olarak: 1 — Cer Kurşun - Asit Akümülatörleri, 2 — Alternatif Akım Motorları İçin Kondansatörler, standard tasarıları mütalâaya gönderilmek üzere çalışılmaktadır.
- ★ «F - Kabloları», «Elektrik Makinaları, Fırçalarının ve Bunlarla İlgili Parçaların Ad, Biçim ve Boyutları» standard tasarıları Teknik Kurul gündemine sunulmuştur.
- ★ «En Büyük Güç Göstericiler» «B-Kabloları» ve «Alüminyum Toplayıcı Çubuklar» standard tasarıları Teknik Kurulca kabul edilmiştir.

İNŞAAT :

- ★ «Yol Üst Yapılarında Kullanılan Asfalt Çimento-İçli», «Yol Üst Yapılarında Kullanılan Emülsifiye Asfaltlar», «Yol Üst Yapılarında Kullanılan Sıvı Petrol Asfaltlar» ve «Yol Üst Yapılarında Kullanılan Katranlar» standard tasarıları gelen mütalâalarına göre Hazırlık Grubunda olgunlaştırılmıştır.
- ★ «Katran Esaslı Sıcak Tatbik Edilen Örtme Bileşği» ve «Katran Esaslı Soğuk Tatbik Edilen Örtme Bileşği» standard tasarıları olgunlaştırılmış olup, Teknik Kurul Alt Komitesine sevkedilmek üzere hazırlanmaktadır.
- ★ «Beton Direkler» standard tasarısı Teknik Kurul Alt Komitesince kabul edilmiş olup, Teknik Kurula sunulmak üzere hazırlanmaktadır.

KİMYA :

- ★ «Yemeklik Tuz» standard tasarısı Teknik Kurul gündemine sunulmuştur.
- ★ «Diamonyum Fosfat» ve «Gümüş Nitrat» standard tasarıları mütalâaya gönderilmek üzere hızlanmaktadır.

LABORATUVAR :

«Sanayide Kullanılan Sodyum ve Potasyum Hidroksit, Volumetrik Metodla Alkalik Tayini» (ISO /R-979), «Sanayide Kullanılan Sodyum ve Potasyum Hidroksit, Gaz - Volumetrik metodla Karbondioksit Tayini (Sodyum ve Potasyum Karbonat Cininden» (ISO/R-980), «Sanayide Kullanılan Sodyum ve Potasyum Hidroksit, Volhard - Volumetrik Metoduyla Klor Miktarı Tayini» (ISO/R-981), «Sanayide Kullanılan Sodyum ve Potasyum Hidroksit, Gravimetrik Baryum Sulfat Metodu ile Sulfat Miktarı Tayini» (ISO/R-982), «Sanayide Kullanılan Sodyum ve Potasyum Hidroksit, Spektrofotometrik Metodla Demir Tayini (2,2' - bipiridil metodu» (ISO/R-983), standard tasarılarının hazırlık Grubu çalışmaları bitmiş olup, Alt Komiteye sunulmak üzere hazırlıkları tamamlanmıştır.

MAKİNA :

«Çekici Araçlar İle Treylerlerin Mekanik Bağlantılarının Aralarında Değişebilirlik» (ISO/R-1102), «Rulman Yataklar, İki Sıra Bilyalı Oynak Yataklarla Radyal İç Boşluk» (ISO/R-1646), «Rulman Yataklar, Silindirik Makaralı Yataklarda Radyal İç Boşluk» (ISO/R-1038), «Rulman Yataklar, Toleranslar ve Tarifler» (ISO R-1132), «Sanayi Trak-

törleri, Tarif ve Anma Değeri» (ISO/R-1084), «Yüzey Pürüzlülüğü» (ISO/R-468), «Yüzey Pürüzlülüğünün Profil Metodu İle Ölçülmesinde Kullanılan Aletler, Stirekli Profil Değişimini Öğren Değmeli (igneeli) Aletler ve Profil Kaydeden Aletler» (ISO/R-1880), «Yüzey Pürüzlülüğünün Profil Metodu İle Ölçülmesinde Kullanılan Aletler, Genel Deyimler-Terim ve Tarifler» (ISO/R-1879), «Mutfak Eşyaları (Alüminyum)», «Bujiler (Patlamalı Motorlar İçin)», «Boru Bağlantı Parçaları (Çelik, Vidah)», «Hava Filtreleri (ieten yanmalı motorlar ve kompresörler için)», «Sürtünme Kaplamaları (Metal - Metalli - Tarımetal - Seramik)», standard tasarıları Teknik Kurul Alt Komitesinden geçmiş olup, Teknik Kurul gündemine alınmışlardır.

METALURJİ :

«Çinko Külçeler» (ISO/R-752), «Alüminyum ve Alüminyum Alaşımı Perçinlik Malzeme İçin Mekanik Özellik Simrları» (ISO/R-828), «Dövme Alüminyum Alaşımı İçin Mekanik Özellik Simrları» (ISO/R-829), «Alüminyum ve Alüminyum Alaşımı Borularda Yassıltma Deneyi» (ISO/R-955), «Alüminyum ve Alüminyum Alaşımı, Teller İçin Basit Burma Deneyi» (ISO/R-957), «Alüminyum ve Alüminyum Alaşımı, Teller İçin Sarma Deneyi» (ISO /R-958), «Biçimlenebilen Çeliklerden Numune Alınması ve Deney Parçalarının Hazırlanması» (ISO/ R-377), «Alüminyum Tel ve Çubuklar (Genel Amaçlar ve Perçin İçin)» standard tasarıları Teknik Kurul gündemine alınmıştır.

ORMANCILIK - ORMAN ÜRÜNLERİ :

«Soymalık Kayın Tomruğu», «Defne Yaprağı», «Palamut», «Kontrabla», standard tasarıları gelen mütalâalarına göre Hazırlık Grubunda olgunlaştırılmıştır.

PETRO KİMYA :

- ★ «Polietilen» standard tasarısı Hazırlık Grubunda incelenmektedir.
- ★ «Plastikler» standardına ait 9 adet ISO/R standard tasarısının Alt Komitesi yapılmak üzere çalışmaları maktedir.

PETROL :

«Sondaj Çamuru Katkı Maddesi Barit», «Sondaj Çamuru Katkı Maddesi Mentonit», standard tasarılarının Alt Komiteleri yapılmış olup, Teknik Kurul gündemine sunulmuştur.

TEKSTİL :

- ★ «Pamukta Yabancı Madde Miktarı Tayini», «Sicim» standard tasarıları Hazırlık Grubunda görüşülmüş olup, mütalâaya gönderilmek üzere hazırlanmaktadır.
- ★ «Kükürtlü Boyalarda Boyanmış ve Basılmış Tekstil Mamüllerinin Normal Depolama Şartlarında Çürüme Derecesinin Tayini», «Tekstil Maddelerinde Renk Haslığı Tayini (Karbon Ark Lambası)», «Kamgarn ve Straygarn Tarakları Çalışma Eni» (ISO/R-342) «Çekim Silindir Çapları, Pamuk, İpek, Döküntü Lifleri ve Kesik Lifler İçin» (ISO/R-98), «Boya ve Terbiye Makinaları Sağ ve Sol Taraflarının Tarifi» (ISO/R-1036), «Dokuma Tezgâhları Sağ ve Sol Tarafın Tarifi» (ISO/R-108), «Tekstil Makinaları Teçhizatı, Dokuma İzhar Makinaları,

Sağ veya Sol Tarafın Tarifi»(ISO/R-142) «Dokuma Tezgahlarının Standard Çalışma Enleris» (ISO/R-109), «Genel Maksatlar İçin Yassı Çelik Gücü Telleri» (ISO/R-363), «Bilezikli Eğirme Makinaları İçin İğ Aralıkları» (ISO/R-94), standard tasarılanın Alt Komiteleri yapılmıştır.

ZİRAAT :

- ★ «Yumurta» standard tasarısı Hazırlık Grubunda incelenmektedir.
- ★ «Et Mamulleri Muayene Metodları» standard tasarımının Teknik Komitesi Kurularak Komite çalışmalarına başlanmıştır.

MÜTALÂALARI ALINMAK ÜZERE İLGİLİ KURULUŞLARA GÖNDERİLEN STANDARD TASARILARI İNŞAAT :

- Bitümlü Maddelerin Organik Çözücülerdeki Çözünürlüklerinin Tayini Metodu
- «İnce Film Halinde Isıtma Deney Metodu»
- «Asfaltların Kinematik Viskozitelerinin Tayin Metodu»
- «Asfaltik Maddelerin Leke Deneyi Metodu»
- «Katran Ürünlerinin Engler Özgül Viskozite Deneyi Metodu»
- «Muayyen Penetrasyonlu Kalıntıının Tayini Metodu»
- «Tagliabue Açık Kabı Vasıtasıyla Parlama Noktası Tâyini Metodu»

- «Bitümlü Maddelerin Özgül Ağırlığının Tayini Metodu»
- «Yol Katranlarının Sulfolanma İndekslerinin Tayin Metodu»
- «Bitümlü Maddelerin Yüzme Deneyi Metodu»
- «Bitümlü Maddelerin Deney Metodlarında Kullanılan Termometreler»
- «Beton Kaplamalar İçin Jet Yakıtına Dayanıklı Sıcak Uygulamalı Elastik Tipte Derz Örtme Malzemeleri»
- «Beton Kaplamalar İçin Jet Yakıtına Dayanıklı Sıcak Uygulamalı Elastik Tipte Derz Örtme Malzemelerine Ait Deney Metodları»
- «Beton Kaplamalar İçin Sıcak Uygulamalı Elastik Tipte Derz Örtme Malzemeleri»
- «Beton Kaplamalar İçin Derz Örtme Malzemelerine Ait Deney Metodları» ve
- «Hafif Beton Agregaları ve Deney Metodları» standard tasarıları.

PETROL :

- «Ham Petrol ve Petrol Ürünlerinin API Gravitelerinin Tayini (Hidrometre Metodu)» standard tasarısı.

ZİRAAT :

- «Kereste», «Mahlep», «Pastırma» ve «Sucuk» standard tasarıları.

SATIŞ ŞUBELERİ :

İSTANBUL Meclis Mebusan Cad. Arhan Sarıpaşeri - İstanbul
☎ : 49 58 02 - 44 81 29

KADIKÖY MühürderFuat Bay Sokak 16 no: 1 Hane kat 1
Kadıköy - İstanbul
☎ : 36 13 42 - 36 48 98

UMUM MÜDÜRLÜK
Meclis Mebusan Cad. Arhan
Sarıpaşeri - İstanbul
☎ : 49 79 56 49 74 14

Balık Ağrı Standardlarının Hazırlanmasında Esaslar

Ferit ÖZGİRGİN

TSE Tekstil Hazırlık Grubu Başkanı

Birinci 5 Yıllık Kalkınma Plâni, 1965 programının su ürünleri bölümünde, yerli balık ağları standardının hazırlanması öngörtülmüş ve Enstitümüzce bir Teknik Komite kurularak, tedarîkin yerine getirilmesi için yapılan teşebbüsler ve faydalananmak üzere, yabancı standardlar ve ISO çalışmaları ile ilgili dökümanlar gönderilmişse de, bugüne kadar olumlu bir sonuç alınmamıştır.

Enstitümüzün 1970-71 çalışma programında bulunan bu konuda ISO tarafından yapılmış olan çalışmaların bugün ne sahaya ulaşlığını ve Türk Standardlarının hazırlanması hakkındaki görüşümüzü belirtmek istiyoruz.

Balık, kuş ve diğer hayvanların avlanması için, ağ yapılması, insanların en eski el sanatlarındanandır.

Balık ağlarının, taş devrinde kullanılmış olduğu tesbit edilmiş bulunmaktadır. Göl kenarlarında kazıklar üzerinde kurulan evlerde oturanların ördükleri ağlarda; Avrupa, Afrika ve Güney Amerika'da kullanılanların aynı düğüm şekillerine rastlanmıştır. Son zamanlarda Kuzey Sibirya'da, 4500 yıl öncesine ait balık ağı kalıntıları bulunmuştur.

Başlangıçta, avcuların kendi ağlarını kendileri tarafından hazırladığı zannedilmektedir.

Sonraları, ağ imalâtçıları ile ağı kullanan (balıkçı)'ların ayrılması, aralarındaki anlaşmalarda bir zorluk çikarmıyordu. Bunlar, aynı dili konuşuyorlardı gibi, başka bir bölge veya tilkede başkalarının balık ağı malzemesini kendilerinin anlamadığı başka dillerde, başka adlarla anmalarını umursamalarına mahal yoktu.

Meslekî terimlerde, bugüne kadar süregelen bu farklılık, el sanatlarından doğan sanayi sektörlerine hastır. Tekstil sanayinde de bu durum aynıdır. Bu hal, özellikle yeni çalışma usulerrinin getirildiği sanayi haline gelen imalâthanelerde, sağlanan ürünler (örnek : mekanik olarak düğümlenen balık ağları) yanında, geleneksel el sanatlarında devam edecek sektörlerde, daha da barizdir.

Meslekî terimlerdeki farklılıklar; imalâtçının mali için, bulunduğu bölge dışında pazar arama durumunda bulunduğu ekonomik alanlar genişledikçe, daha da artar. Bu bölge yurt dışına da yayılırsa, terimler üzerinde anlaşma güçlüğü daha da artar.

Bu durum, önce aynı ülke içinde, sonra da ülkeler arasında, terimler üzerinde bir anlaşma ihtiyacını ortaya koyar.

Büyük balıkçı ülkeler, bunun öneğini daha önce kabul etmişler, A.B.D., Japonya, Sovyetler Birliği ve Kanada, standartlaşzonun, balıkçılığı teşvik edeceğini anlamışlardır.

Batı Almanya 1960'da kendi standartlaşyon teşkilatı bünyesinde bir çalışma grubu kurmuştur.

ISO Teşkilatı da TC 38 Teknik Komitesine bağlı olarak 9 No. lu Alt Komitesini kurmuştur.

ISO Teşkilatının 9 No. lu Alt Komitesinin, 22 Mayıs 1962'de Hamburg'da yapılan 1'inci toplantısında; Prof. Von Brandt, balıkçılığın son yüz yıldaki gelişmesine deşinerek, dünyada açlık tehlikesinin önlenmesi hususunda bilimsel metodların uygulanmasındaki özellikle balıkçılığın doğal kaynaklardan en bilgili şekilde faydalananarak, yürütülmesinin taşıdığı öneme işaret etmiş, balıkçılıktaki temel fikirler, terminoloji ve deney metodlarının standartlaşılması ihtiyacını belirtmiştir.

ISO Alt Komitesi sekreteryasına, Batı Almanya getirilmiştir.

Batı Almanya, bir yandan kendi standartlaşyon teşkilatı bünyesinde, gerekli çalışmalar yaparken, ISO Alt Komitesi de, Hamburg'dan sonra, 1963 de Londra, 1965'de de Haag, 1966'da Paris, 1968'de Osten, 1969'da yine Hamburg'da toplantılmıştır. 1970'de yapılmış düşünülen toplantı, 1971 İlkbaharına kalmıştır.

Gerek Ulusal Standardların hazırlanmasında, gerekse ISO Alt Komite toplantılarına, ilgili Bölge veya Ülkelerden gelen eksperler; balık ağı imalâtçısı olarak sert elyaf sanayii temsilcileri, sentetik elyaf müstahsilleri, makinelî balık ağı imalâtçıları, elle balık ağı örenler katılmaktır, ayrıca deniz ve denizarası balıkçılardır. Bundan başka, Balıkçılık Enstitütleri, (ISO Alt Komitesinde FAO temsilcisi) de bulunmaktadır.

Bu suretle, pratikteki ihtiyacıa cevap verecek standartların hazırlanması imkânı yaratılmaktır, sonuç olarak da; balık ağı kullanan balıkçuya, hitap edecek standartlar meydana getirmektedir.

ISO balık ağı standartlarının ele alınmasına zemin hazırlayan bir durumda; açık denizlerde balıkçılıkta, ülkelerein birbirile temas halinde olmalarıdır.

Denizlerdeki balık mevcudunun gelecekte de idâmesini sağlamak için, çeyrek yüzyıl önce Uluslararası Balıkçılık Konvensyonu kurulmuş olun, bu kuruluşla ilgili bütün ülkeler dahildir.

Konvensyon, balıkçılıkta bilimsel esaslara dayanan tedbirler üzerinde çalışır. Bu bakımından, balık ağıının özellikle göz boyutları ve ağıın imâlinde kullanılan malzeme yönünden önemi büyüktür.

Eşasen, ağı sanayii sektöründe, uluslararası ilişkiler mevcuttur. Balık ağı imalâtçısı olan bir ülke, bir taraftan ihracat yaparken, farklı yapıda başka balık ağlarını ithal eder.

Bu bakımından, ISO'nun balık ağı standartlarını hazırlaması, yalnız balıkçılardan değil, aynı zamanda balık ağı sanayii için de önem taşımaktadır.

ISO - TC 38/SC 9 Alt Komitesi; 1962 deki ilk toplantısından bugüne kadar başarıyla bir ilerleme kaydetmiştir.

İlk olarak, terimler ele alınmış, bundan sonra deney metodları ve balık ağı tanımlama ölçülerinin işaretlenmesine geçilmiştir.

ISO - TC 38/SC 9 Sekreteryası Batı Almanya'nın bugüne kadar gerek kendi bünyesinde, gerekse ISO teşkilatı içinde hazırlanan standarlara, aşağıda sırasıyla deşinilecektir.

Göreleceği gibi, ilk tüğünde, terimlerin basitleştirilmesi ele alınmıştır. Bu hususlarda görüş birliğine varılmış olmasının önemini aşikârdır.

DİN 61250 (ISO DR 1198);
Balık Ağları, Temel Terimler :

Bu standadda; göz boyutlarının tesbiti için önemli olan göz aralığı, göz boyu ve göz açıklığı (göz boşluğu) terifleri bir esasa bağlanmıştır.

Bir balık ağıının, eni, derinliği veya yüksekliğinin hangi yönde olduğu hulusundaki görüşler, farklı olduğundan, çalışmalar sonunda, düğümlü balık ağlarında, ağıın ana gidiş yönünü esas almak suretiyle, bir çözüm yolu bulunmuştur. Bu esas, düğümsüz balık ağları için de anlam taşımaktadır. Çünkü, bunlarda da ana gidiş yönü tesbit edilebilir. ISO Teşkilatı, çözümlemesi çok zor görülen terimler tizerinde, aşağıda gösterilen şekilde görüş birliğine varmıştır :

N - Yönü : Balık ağı ipinin ana gidiş yönü ile dik açı teşkil eden yön,

T - Yönü : Birbirini lincer olarak takip eden ilme sırasının gidiş yönü.

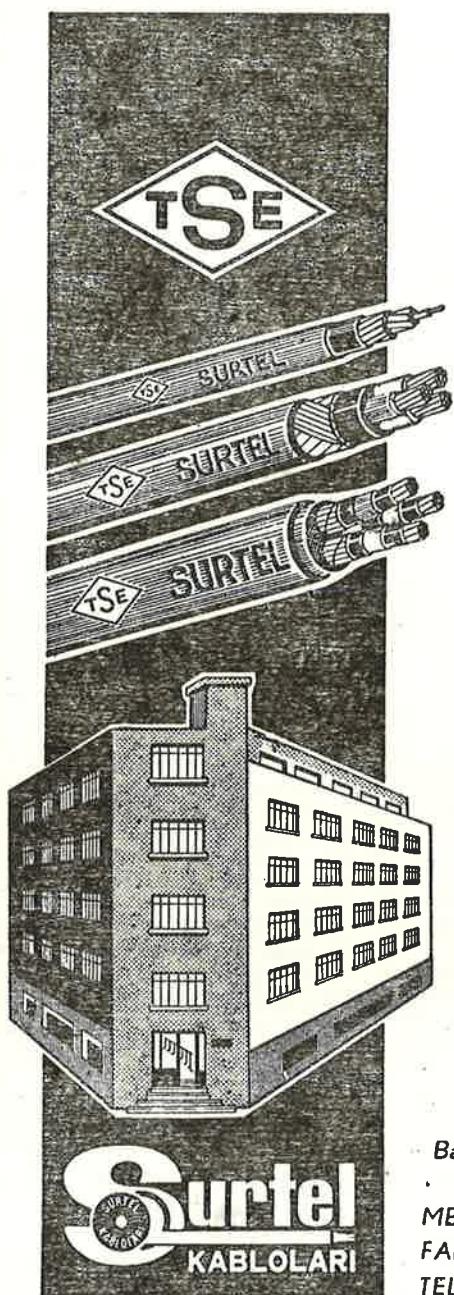
Bu standart, aynı zamanda balık ağı boyutlarının gösterilmesi için esaslar vermektedir.

Bu standadda kabul edilen esaslar, düğümlü balık ağları için bir standart hazırlanmasına zemin teşkil edecektir.

DİN 61252 (ISO DR 1530), : Düğümlü Balık Ağları, Temel Terimler, İmalât ve Tarifler :

Bu standadda, makina veya elle düğümlenen balık ağlarının temel tanımlama adları ve ana gidiş yönleri verilmiştir. Ayrıca, balık ağıının, ana gidiş yönlerine oranla, N - veya T - geriliği olarak, gerilim yönleri, düğümlü balık ağlarının sıparışında ihtiyaç duyulan gerilim yönü, N - ve T - yönlerinde ilme sayıları, ilme boyutları ve balık ağı cinsleri gösterilmiştir. Ayrıca, kenar takviyeleri ve bitim şekli gibi hususlara deşinilmiştir.

Bu standart, balıkçı ile balık ağı imalâtçısı arasındaki temaslarda, si-

garantisi altında imâl edilen
Yüksek kaliteli

SURTEL

enerji kabloları

Türk Standartları enstitüsünün kalite belgesini taşımaktadır. o/o 100 Türk sermayesi ile kurulmuş SURTEL fabrikasının kablolarını
GÜVENLE KULLANABİLİRSİNİZ.

1 Kv. }
6 Kv. }
10 Kv. } T, TT, TP, NYY, NYCY, NYFY
ve her tip enerji ve kumanda kabloları
imalâtına devam edilmektedir.
Pek yakında 15 Kv. lik yeraltı enerji kabloları piyasaya
sunulacaktır.

SURTEL fabrikası, mamullerine karşı gösterilen
büyük ilgiden kıvanç duyar ve teşekkür eder.

SURTEL KABLO SANAYİI

Anonim Şirketi

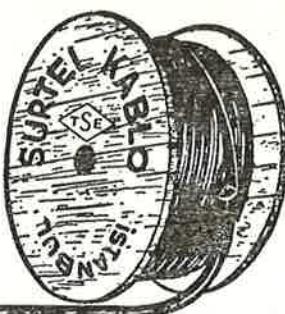
Bankalar, Okçu Musa Cad. No. 80

Karaköy - İstanbul

MERKEZ Tel : 44 65 83 - 49 97 90

FABRİKA Tel : 47 15 43

TELGRAF : Surkablo İstanbul

BATI REKLÂM

Standard — 37

parış, sevkiyat ve tesellümde anlaşmazlıklar, dolayısıyla, bu yüzden doğan lüzumsuz masrafları önlüyor olacak niteliktedir.

DİN 61254 (ISO DR. 1531) : Balık Ağları

Ağlarının Ayarlanması :

Bu standard, balık ağının ağ ipine belirli bir uzunluk oranına göre tesbiti için, gerekli deyimleri kapsar : İp uzunluğu, ayarlama, ağ uzunluğu, ayar faktörü v.b. gibi.

Ayar faktörünün tâyininde, birbirinden farklı bir takım usuller uygulanğından, balık ağı imâlînde, arzu edilmeyen anlaşmazlıklar meydana gelmektedir. Bu bakımından ISO standartında, ayar faktörü E = İp uzunluğu

Ağ uzunluğu olarak kabul edilmiş ve E faktörünün bayağı veya ondalı kesir veya % olarak gösterilmesi uygun görülmüştür. Örnek :

$$E = \frac{7}{10}, E = 0,7, E = \% 70 \text{ şeklinde}$$

DİN 61251 (ISO DR 858) : Balık Ağları, Tekst Sistemine Göre İfadeleri :

Bu standard, bu bakımından gerekli ayrıntıları havâdir.

Buraya kadar deðinilen 4 DİN (ve karşılıkla ISO) standartları birbirinin tamamen aynıdır. Bu standartlarda değişik dillerde terimlerin karşılıkları da gösterilmiştir.

Bu suretle, balık ağı imâlatçısına, ihracat bakımından kolaylık sağlanmış, aynı zamanda Uluslararası Balıkçılık Konvensiyonlarındaki müzakereeler ve kararlar basitleştirilmiş olduğu gibi, anlaşmazlıklar da önlendi.

Bu 4 standartlardan sonra, tamamlanması gereken diğer çalışmalara aşağıda deðinilmiştir :

Balık Ağlarının Kesiti :

(ISO DR 1532)

Bu konuda şu sorunların açıklığa kavuþturulması lazımdır :

- Kesitler nasıl tanımlanmalıdır?
- Kesitler nasıl gösterilmeli ve nasıl hesaplanmalıdır?

Kesit cinsleri için, dikey kesit, düz kesit gibi terimler yerine, balık ağının ana gidiş yönüne göre N kesiti (N. yönünde kesit) veya T kesiti (T yönünde kesit) terimleri tesbit edilmiştir.

Bu kesit cinslerinin tümü için, K kesiti = düğüm kesiti deyimi kabul edilmiştir.

S kenar kesiti kısaca B kesiti olarak gösterilmiştir.

Kesitin yapıþı için, önce düğüm kesitlerinin sayısı (N veya T), sonra kenar kesitleri sayısının gösterilmesi hususunda görüş birligine varılmıştır.

Örnek : N2B veya I T2B gibi. Bütün kenarların kesildiği hal ise, AB (All bars) işaretile gösterilir.

Buraya kadar sözü edilen konular da ISO Teþkilâtınca tam bir mutabakat sağlanmıştır.

Kesitlerin Hesaplanması :

Bu konuda yapılan çalışmalar, önce her iki yönde göz sayıları (veya)

göz sıralarının hesaplanma şekli hûsunda görüş birligine varılmıştır.

Bu suretle, bugüne kadar elle harzlanan balık ağlarında uygulanan ve bir yönde düğüm sıraları sayısı, diğer yönde de göz sayılarının tesbit edildiği sekilden vazgeçilmiş bulunuyordu.

Bu görüş birligine rağmen, muhtelif kesit sekillerinde, ilme sıralarının nasıl sayılacağı hususunda bugüne kadar, geçerli bir kaidenin formüle edilememiş olduğu görülmüştür.

Görüşmelerde, kesitin küçültme etkeni (faktöri) yardım ile hesaplanması hususunda bir temayül belirmiþse de, Sovyetler Birliği'nce, ISO'ya gönderilen bir mütalâada; Rusya, Hindistan ve Kore gibi bazı Asya ülkelerinde, kesitin, verilen 2 ilme sayımından dolayısız olarak hesaplanmasına imkân verildiği bildirildiðinden, kesin bir sonuca varılamamıştır.

Programda, aynı zamanda karışık kesitin hesaplanması da yer almaktadır.

Bu husustaki çalışmalar çok ileri bir safhaya gelmiştir.

Çalışma programında bulunan başka bir konu, balık ağı resimlerinin yapılması için, esasların tesbitidir. Bu çalışmalar da yine ileri bir safhada bulunmaktadır.

Henüz sonuçlanmamış balık ağı deney metodlarının, bir örnek hale getirilmesi hususundaki çalışmalar da diktece değer.

Balık ağı imâlatçısı, doğal liflerle yapılmış balık ağları, nesiller boyunca edinilen tecrübelere dayanarak, belirli balık ağı için hangi şartları aradığını bildiği için, balık ağının imâli için hangi ipliği seçeceğini biliyor.

Sentetik liflerden balık ağı imâlatına geçildiðinden bu yana, durum değişmiştir. Bu yeni balık ağlarının kuru ve yaþ özelikleri ve durumları hakkında, pratikten edinilen bilgilerin derlenmesine lüzum hasıl olmuştur. (Devamı 27'nci sayfada)

HER TÜRLÜ REKLAMLARINIZ ICİN

TÜRKAY ENDÜSTRİ ve TİCARET A.Ş.

KİBRİTLERİ

**Kutu etiketleri Üzerine
Hertürlü reklamlarınızı
Yurdun her yerinde
Teþhir eder.**

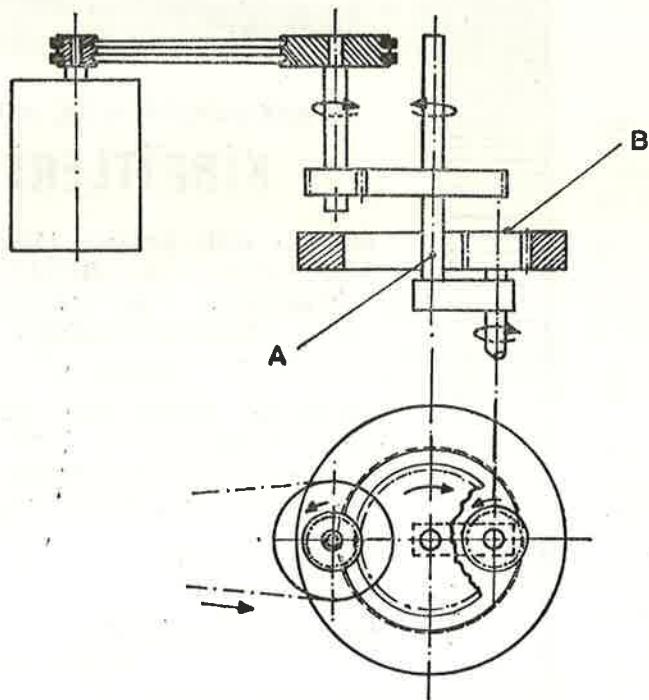
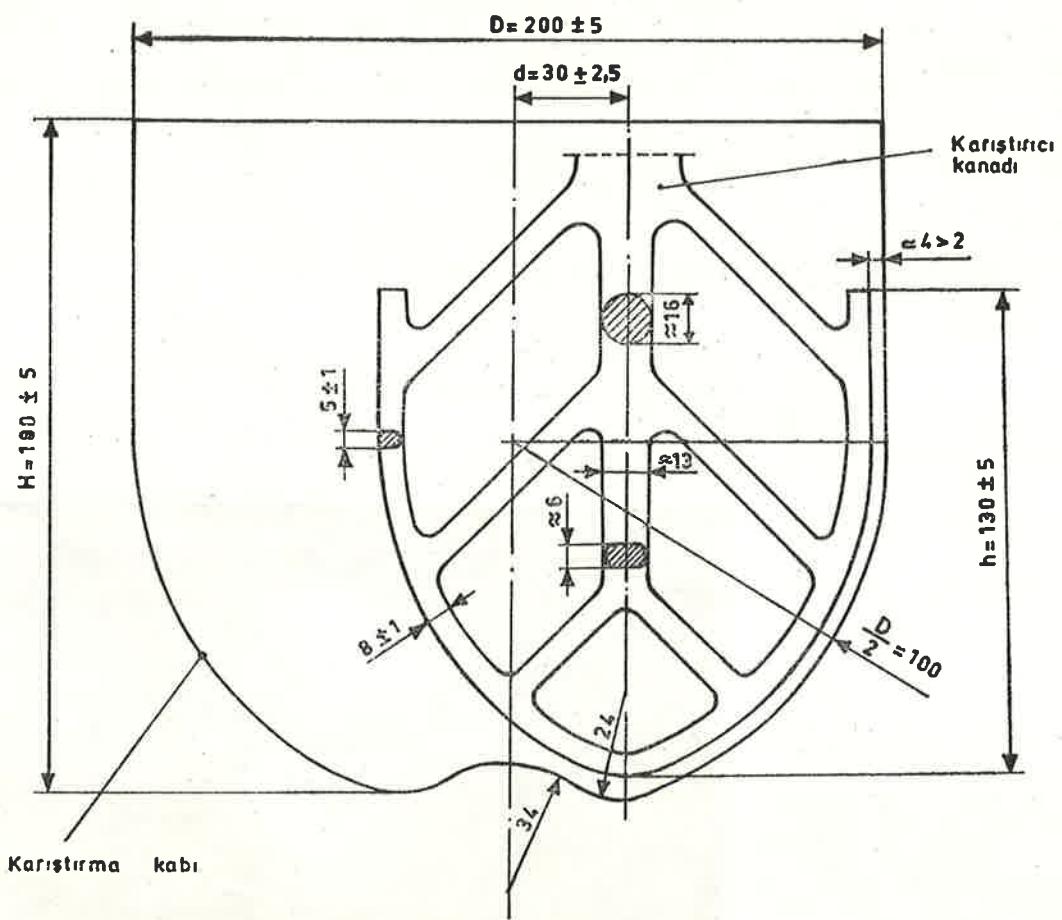
AYRICA

**Hususlu Reklâm poset
ve büyük kutu kibritler-
le de reklamlarınızı en iyi
şekilde yapabilirsiniz.**

Taþılat için müracaat :
Tel: 63 36 00-01

**Adres : Çayırbaşı sokak No 1
İstanbul - İstanbul**

Ölçüler mm dir

ŞEKİL-28 Rilem - Cembureau harç karıştırıcısı.

YENİ Standardlar

- I -

ÇIMENTO FİZİKSEL MUAYENE METODLARI STANDARDI

Hayri YALÇIN
Kimya Yük. Mühendisi

Standardlar Enstitüsünde ilk hizmetlilerin standardlardan olan Çimento Teknik Muayene Metotları (TS - 24) standardının çimento kontrolleri için bir çok bakımlardan yetersiz kaldığı ortaya çıkmıştır. Özellikle basınç ve çekme dayanımı için artık bütün ülkelere terketmiş olduğu nemli harç metodunun değiştirilmesi, cimentolarımızın dünya piyasalarına çıkmaya başladığı şu sıralarda kaçınılmaz bir zaret haline gelmiştir.

Çimento basınç ve çekme dayanımı deneylerinin nemli harç metodu yine ISO tarafından da tavsiye edilen - Cembureau metodunun konulması için uzun süren çalışmaları yapılmıştır. (*) İlk olarak, yeni metodun uygulanması için gerekli olan Rilem - Cembureau Kum standardının hazırlanması ve bu kumun yurt içinden temini üzerinde durulmuştur. Bu amaçla Çimento Müstahsiller Birliği ile işbirliği yapılıp Trakya Bölgesinden temin edilen kumlarla Rilem - Cembureau standard kumu (TS - 819) standarı hazırlanmıştır. TS - 24 ün revizyon çalışmaları bu kum ile yapılan muhtelif deneylerle mümkün olmuştur.

TS - 24 Standardında dayanım deneyleri ile ilgili bu değişiklikler yapıldıken, diğer fiziksel özelikler de gözden geçirilmiş ve standarda eski mevcut olmayan özgül yüzey ve özgül ağırlık deneyleri de dahil edilmiştir. Bu arada eski standarda bulunan diğer deney metotları da uygulamada raslanılan bazı eksikslikleri gidermek için - esas prensipler aynı kalmak üzere - yeniden gözden geçirilmiştir. Cimentoların kimyasal özelikleri hakkında Çimento Kimyasal Analiz Metotları ismi ile ayrı bir standard hazırlanmış olduğu göz önüne alınarak, TS - 24 ün ismi de kapsamına uygun hale getirilmek üzere Çimento Fiziksel Muayene Metotları olarak değiştirilmiştir.

Rilem - Cembureau deneyleri için gerekli alet ve teçhizat hazırlıkları ya-

pılincaya kadar çimento muayenelerinin devamı için eski nemli harç metodu da standartda geçici bir süre için bırakılmıştır. Çimento Müstahsiller Birliğiince kararlaştırılacak bu süre sonunda eski nemli harç metodu standarttan tamamen çıkarılacaktır.

Yapılmış olan bu revizyonla birlikte çimento fiziksel muayene metodları uluslararası standarlara uygun ve modern bir hale getirilmiştir. Özellikle dayanım deneyleri için konulan Rilem - Cembureau metodu eski metoda göre bir çok üstünükleri haizdir. Bunları su noktalarda tophyabiliz.

— Rilem - Cembureau metodunda plastik harç kullanılmaktadır. Bu harçın su/cimento oranı 0,50 dir. Böylece bu metod çimentonun gerçekteki kullanılma kıvamına daha yakındır. Bilindiği gibi nemli harç metodunda sabit bir su/cimento oranı kullanılmayıp her çimento için ayrıca kıvam deneyi yapılarak tayin edilmektedir. Nemli harçın su/cimento oranı yaklaşık olarak 0,27 ile 0,30 arasında kalmaktadır.

— Plastik harç kullanıldığından de-ney esnasındaki buharlaşma veya di-ğer sebeplerden ileri gelen su kaybi-nin dayanım üzerine etkisi azalmakta-dir. Yine aynı sebepten priz geçikmek-te ve daha rahat çalışma imkânı doğ-maktadır.

— Rilem - Cembureau metodunda harç tokmaklanarak değil, vibrasyon yoluyla kaliplara yerleştirilmektedir. Bu sebepten kuma bağlı hatalar azal-maktadır.

— Bu metodda cer mukavemeti yerine, eğilmeden çekme mukavemeti tayin edilmektedir. Böylece hem basınç ve hem de çekme dayanımı için aynı bir deney numunesinin kullanılması kabil olmaktadır. Eski nemli harç metodunda cer mukavemetinin tayini için sekiz rakamı biçiminde ay-rı deney numuneleri hazırlanmasına ihtiyaç vardı.

— Rilem - Cembureau metodu ile de-ney daha süratli yapılabilmektedir. Deney için geçen zaman diğer meto-dun yarısından daha azdır.

(*) ISO Recommendation No. 772

İş Adamları

TÜRKİYE
İKTİSAT GAZETESİ

Okuyor

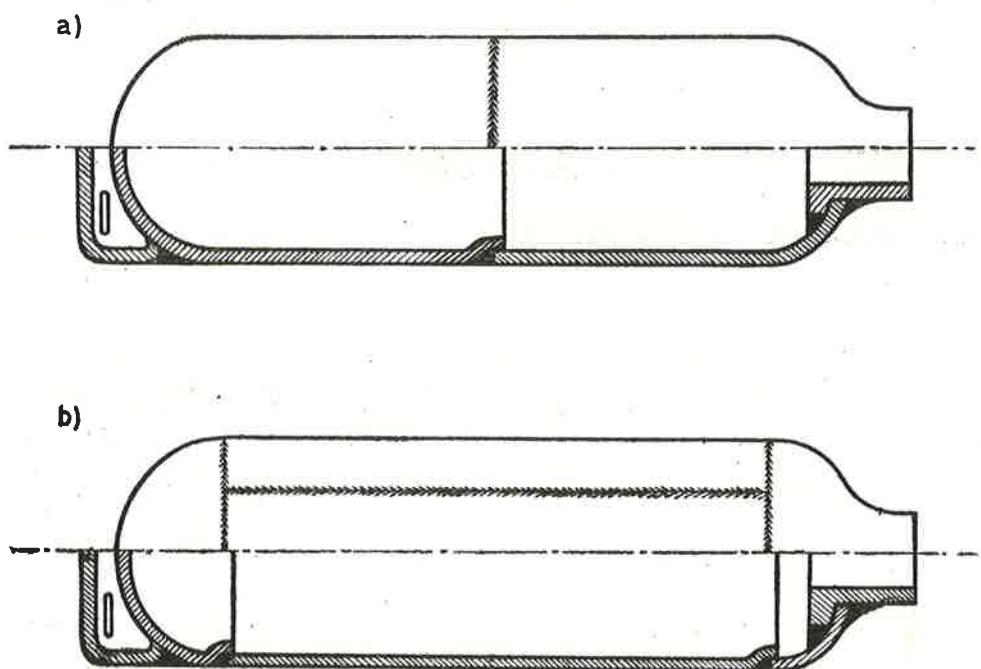
Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegane gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'DİR.

Abone için müracaat :

Karanfil Sokak No. 56, Bakanlıklar - Ankara

Standard — 39

Ş E K İ L - 1 Kaynaklı gövde .

ÇİZELGE — 2 Söndürücülerde Kullanılan Söndürme Maddeleri

Söndürme Maddesi	Kısa İşareti
Su yahut sulu çözelti	SU
Kuru toz (Yangın türü BC için) (*)	KT
Kuru toz (Yangın türü ABCD için)	KTG
Karbondioksit (CO_2)	CO_2
Halojenlendirilmiş Hidrokarbon	HA

(*) Yalnız yaş olmayan ve kuru kalması gereken tesisler için.

El Yangın Söndürme Cihazları Standardı

Fuat ÜNVER
Mk. Yük. Müh.

Yangınlar hemen her zaman, gerek fertlerin mal ve canlarına, gerek millî servete büyük zararlar verdirmektedir. Yangınların meydana gelmemesi için, her ne kadar bir çok ihtiyatı tedbirlerin alınması tavsiye edilmekte ve gerekli uyarmalar yapılmakta ise de, bütün bunlar yangınların çıkışmasını önlemeye yetmemekte ve yangınlarla yine de karşılaşılmaktadır. Bir daireyi, bir binayı, bir mahalleyi, bir semti ve hatta bazan bütün bir şehri yoketmekte olan yangınlar, hiç şüphesiz ki, söndürülmesi hayli kolay olan küçük yangınlarla, başka deyimle bir mutfakta, bir oturma odasında, bir otomobilde veya benzeri diğer bir yerde, sönmemiş kibriti kâğıt sepetine atmak, kızartma sırasında tavadaki yağı tutuşturmak, yanar sigarayı gelişigüzel atmak gibi tedbirsiz bir hareket neticesi meydana gelen tutusmalar ile başlamaktadır. İşte bu küçük yangınları başlangıçta kolayca önlemek ve böylece büyük mal ve çok defa da can kaybına sebebiyet vermemek mümkündür. Ve bu da, en doğru ve emin bir şekilde, çeşitli büyütük ve cinslerdeki el yangın söndürme cihazları ile sağlanabilmektedir. Ancak bu söndürmenin başarılı olabilmesi için yangın başlangıcında kullanılacak el yangın söndürme cihazının, her seyden önce, herhangi bir aksaklığa meydan vermeden, vazifesini her an görebilecek durumda bulunması ve fazla bir bilgi ve melekeye lüzum hissetirmeden kolayca kullanılabilmesi gerekmektedir.

Bu nedenlerledir ki, TSE Teknik Kurulunca yeni kabul edilen TS 862 «El Yangın Söndürme Cihazları» standardı çok geniş olan bu alanda büyük faydalara sağlayacak ve yangınlar dolayısıyla mal ve can kaybını ve millî servetin uğrayacağı zararları önleme bakımından çok yararlı olacaktır.

Standardın ilk bölümünde, el yangın söndürme cihazları ile ilgili olarak, cihazın kendisinin, yangın türlerinin (Katı yanıcı maddeler yanımı, sıvı yanıcı maddeler yanımı, gaz yanıcı maddeler yanımı ve yanabilecek hafif maddeler yanımı), söndürücü maddelerin, söndürücü madde miktarının, püskürtücü maddenin, gövde ve tüplerin (kartuş) tarifleri yapılmış ve standardın, tüm ağırlığı 20 kg.'ı geçmeyen el yangın söndürme cihazlarını kapsadığı belirtilmiştir. Standard, motor gücü ile çalışan büyük yangın söndürme

cihazları ile maden ocaklarında, elektrik akımı mevcut olan yerlerde kullanımları ve diğer özel yangın söndürme cihazlarını kapsamamaktadır.

Standardın ikinci bölümünde, el yangın söndürme cihazlarının; söndürücü maddenin ve püskürten maddenin çeşitleri ve yangın türine göre sınıflandırılması gösterilmiş ve büyütüklerine göre tipleri belirtilmiştir. Aynı bölümün ikinci kısmında cihazların özellikleri ele alınmış ve burada el yangın söndürme cihazları ile ilgili genel hükümler belirtildikten sonra cihaz açısından yapılmış olan hangi malzemenin kullanılacağı ve bunların mekanik ve kimyasal özelliklerinin nasıl olması gerektiği açıklanmıştır. Müteakip paragraflarda cihazların yapılışları ile ilgili özellikler ele alınmış ve burada cihazların yüzeylerinin ne durumda olması gereği, boyut ve toleransları, gövde ve tüplerin nasıl yapılmış olmaları gerektiği, kullanılacak söndürücü maddenin durumu ve miktarı, püskürtücü maddeler, fazla basınca karşı emniyet, kapatma parçaları (kapaklar), basıncı hücre ve doldurma sınırları, basınç göstergesi ventiller, çıkış borusu (sifon), kurşunla mühürleme, yangın söndürücünün rengi ve çalışma emniyeti konuları açıklanmıştır.

Standardın üçüncü bölümünü teşkil eden muayene ve deneyler bölümünde, muayene ve deneyler için nasıl nüümune alınacağı, gözle muayene ve boyut muayenelerinin nasıl yapılacağı, deneylerde uygulanacak deney basınç-

ları, basınç deneyinin, yangın söndürme gücü deneyinin ne şekilde yapılacağı ve deney yangınlarının (yangın türü A — Katı yanıcı maddelerle; yangın türü, B — Sıvı yanıcı maddelerle; yangın türü, C — Gaz yanıcı maddelerle; yangın türü, D — Yanabilen hafif maddelerle meydana getirilecek yangınlar) nasıl meydana getirileceği açıklanmıştır. Bunlardan imalat deneyleri, kısa süreli çalışma emniyeti deneyi ve uzun süreli çalışma emniyeti deneyinin yapılması da müteakip paragraflarda belirtilmiştir.

Standardın dördüncü bölümünde, el yangın söndürme cihazlarının piyasaya arz edilmeden önce nasıl işaretleneceği, ve piyasaya, ne şekilde ambalajlanarak, çıkarılacağı belirtilmiştir.

Standardın son iki bölümünde çeşitli hükümler (imalatçı veya satıcının, istediğiinde, bu standarda uygunluk beyannamesi vermesi veya göstermesi, ihraç edilecek malların üzerine konulacak işaretlerin, ihraç edilecekleri memleketin anlayacağı dilde de yazılabileceği ve her cihazla birlikte bir tanıtmalığın verilmesi zorunluğunu) ve bu standardın uygulanması hakkında tüzük hükümlerine göre yapılacak işlemler belirtilmektedir.

Memleketimizde önemli boşluğu dolduracağına ve çok yakın bir gelecekte memleketimizin ihraç edeceği mallar arasına katılacağına inandığım el yangın söndürme cihazlarına ait bu standardın memleketimiz ve endüstriyel için faydalı olmasını dilerim.

STANDARD'ın
1970 KOLEKSYONUNU HAVİ
9. Cildi Hazırlandı
Fiyatı : 25.—TL

Ayrıca, abonelerimiz için özel cilt kapakları da yapılmıştır
Fiyatı : 12,50 TL.

İsteme adresi :

P. K. : 73 — Bakanlıklar/ANKARA Tel. : 17 91 24/90

Bankalar, Yanıkkapı Sokak No. 38 Karaköy
Tel: 44 33 37 - 49 57 74 - 49 89 38

be-ti grafik 12 22 15

Standard — 40

CEN'in Standardlara Uygunluk Sistemi

Muzaffer UYGUNER

Ticareti köstekleme konusunda, CEN (Avrupa Standardlar Komitesi), standardlara uygunluğun tesbiti işlemelerini ahenkeşitmek amacıyla bir görev yüklemiştir. Üreticilerin ve tüketicilerin baskularından bağımsız olarak çalışacak bu servisten yararlanma ihtiyaridir ve ilk önce, bu hizmet seri halde veya yığın halinde imal edilen mallara uygulanacaktır.

CEN, malların standardlara uygunluğu konusunda bugün var olan sistemleri ahenkeşitmek için 42 numaralı çalışma grubunu (malların sertifikasyonu) kurmuştur. Bu çalışma grubu, ISO'nun bugüne kadar vardığı standardlara uygunluğun doğrulanması (Certification) sistemlerinden esinlenmiş ve çalışmalarına katılan hükümet temsilcileri ile CEE ve AELE temsilcilerinin işbirliğinden cesaret almıştır. Özellikle CEE (Ortak Pazar) ve AELE (Avrupa Serbest Mübadele Birliği) temsilcileri, CEE ile EFTA'nın da standardların birleştirilmesine ihtiyaç duymaları nedeniyle, önceliklerin tesbiti çalışmalarına katılmış ve görüşlerini açıklamışlardır.

Kalitenin garantisini alanında büyük farklılıklar vardır; CG/42, bu sistemleri ortaya koyan Standard kurumlarının tecrübelere de dayanarak, büyük bir mal çeşidini kapsayabilen bir doğrulama sistemi tizerine toplantıdır. bütün çalışmalarını. Standard kurumlarının tamamen ihtiyacı olarak yürüttünl bu sistem, bu alanda başarılı olamamıştır. Bugünkü doğrulama sistemlerinde standardlara uygunluğu garanti hususunda farklı olduştandan, çeşitli mallar için çok değişik deney esasları ve denetleme uygulanmaktadır.

Bununla birlikte, genellikle, CEN'in önerdiği sistem bugünkü doğrulama sistemlerine dayanmakta ve imalatçılar tarafından uygulanan kalite kontrol sistemine uygun olarak, seri halde bir imalattan alınan temsili nümunelerin deneylere tabi tutulması yönteminin uygulayacak, bağımsız bir denetim ile deney raporları sistemin esası olacaktır. Kalite denetim yöntemine bağlılık sağlanmış olup, mamül uygunluk da dolayısıyla sağlanmaktadır. Öneriler bu anlayışa ve ISO/R-189 ve ISO/R-526 ya uygun düşmektedir (1).

CEN, üye ülkelerin standardlarının ahenkeşitmek sorumluluğunu ve ken-di adına, bu standardlara uygunluğu

doğrulayacak bir servis kurmak yetkisi- ni taşıyan bir kurumdur. CEN bir tüzel kişi değildir. Doğrulama hizmetleri için gerekli kuralları tesbit etmek, bu hizmetleri korumak ve bu amaçla bir marka tescil ettirmek için, CENCER gibi, hukuken tüzel kişiliğinin olması gereklidir. Bu kişiliğin tanınması için Fransa'da bir müracaat yapılmıştır.

Genel çizgileriyle doğrulama sistemi şöyle uygulanacaktır :

a) Eğer bir mal için özel olarak hazırlanmış bir spesifikasiyon yoksa, standardların ahenkeşitirilmesi aşamasına kadar, CEN'in Avrupa Standardlarını yapmakla görevli çalışma grupları (CEN/GT 42'nin bir önerisi yoksa, CEN Yönetim Komitesinin isteği üzerine) bir standard yapmağa gireceklerektir.

b) CEN/GT 42, ikinci aşamada, denetleme, muayene ve doğrulama sisteminin ahenkeşitirilmesi için gerekli belgeyi hazırlamakla sorumludur. Bu muayene ve denetleme planı, her mamül için, ulusal standartizasyon kurumları ile uluslararası kuruluşların ve CENCER'in kabul edeceği esaslarla muayene ve deney metodlarına uygun olmalıdır.

c) Özel bir mamül için CEN sisteminin uygulamak olanağını bulamayan herhangi bir ulusal standartizasyon kurumu, öbür ulusal standartizasyon kurumlarından, geçici veya sürekli olarak bu konuda kendisine yardım etmelerini isteyebilecektir.

Ele alınmayan, ya da ele alınmasında zorunluk görülmeyen, hükümetçe bir mevzuata bağlanmamış ve halkın büyük çoğunluğunu ilgilendirmeyen mallarda ulusal standartizasyon kurumları Birleştirme Belgelerinin (Documents d'Unification) kabulü ve markalaşma usullerinin İslahi için geleneksel usulleri uygulamağa devam edebileceklerdir.

Bununla birlikte, mevzuata bağlanmış ve bağlanması öngörülmüş veya büyük halk çoğunluğunu ilgilendiren mallar için Birleştirme Belgelerinin yetkililerce uygulanması gayet tabiidir. Ulusal standartizasyon kurumlarında hükümet menfaati de dahil olmak üzere, bütün menfaatlerin gözönünde tutulacağı da normaldir; standardları hazırlayan komiteler de bu hususa iti-

na göstereceklerdir. Hattâ doğrulama ile ilgili belgelerin hazırlanmasında da yetkililerin bu konulara eğilmeleri gerekecektir. Böylece hazırlanmış belgeleri kabule hiçbir ulusal standartizasyon kurumu yükümlü tutulmamaktadır. Önerileri yönetime, hiçbir kurum, hükümetçe veya yetkili kamu makamlarında onaylanmayan belgeleri uygulamaya zorlanmayacaktır.

Gerçekten CEN'in anlayışı ve önerdiği sistem, kamu yetkilileri ve sanayiciler bakımından oldukça elverişlidir, isterlerse hiçbir sorumluluk ve yetkisizlik sözkonusu olmayacağından.

Bu sistem her halde ve bütün mallara uygulanacak bir sistem değildir. Kalite garantisini veren mevcut kurumların kendi ülkelерinde özel malları doğrulaması için de sorumlu kurumlar olarak resmen kabulü halinde, bu mal için CEN doğrulama sistemi uygulanmayacak ve ulusal standartizasyon kurumları bu alana isterlerse girmeyecektir. Eğer hükümet veya yetkili kurumu, bu sebeple CEN doğrulama sistemi uygulamamaya karar alırsa o memleket o mal ile ilgili olarak CEN marka sistemi dışında kabul edilecek, sistem öbür ülkelere için yürürlüğe girmiş olacaktır. Eğer ülkelerin çoğunluğu uygulamama kararında ise, bu takdirde, bu özel alan için kalite garantisini verecek bağımsız bir ajans kurulması gerekligine karar verecektir.

Bununla birlikte, CEN doğrulama sisteminin uygulandığı elektrik alanı dışında bir çok mamül, ham maddeye bu uygulamanın yapıldığı da bilinmekte ve böylece ticari köstekler ortadan kaldırılmış olmaktadır. Bugün, CEN, doğrulamanın çok zorunlu bulunduğu mamfülleri tayin için tedbirler almakta, standardların ahenkeşitirilmesinin kısa zamanda gerçekleştirileceğine alanlar testit edilmektedir.

CEN'in bu çalışmaları elbette olumlu sonuçlara ulaşacaktır. ISO da bu alanda çalışmalarına hız vermiş bulunmaktadır. ISO'nun bu konuya IEC ile birlikte geniş ve olumlu katkıda bulunacağını umuyoruz.

(1) ISO/R . 189, ISO/R . 436 ve ISO/R . 526 bu yıl içinde dilimize çevrilmiştir. Yalnızca Teknik Kurul'a sunulacaktır.

Memleketimizde takım sanayinin rakipsiz önderi

MAKINA-TAKIM ENDÜSTRİSİ A.Ş. yurt ihtiyacının tamamına cevap verebilecek kapasitededir

Şirketimiz, şerit testere mevzuunda
dünyanın en şöhretli dört markasını istifadenize arzeder:

UDDEHOLM
(İsveç)

- şerit
testeler

SANDVIK
(İsveç)

- makina
testere ağızları

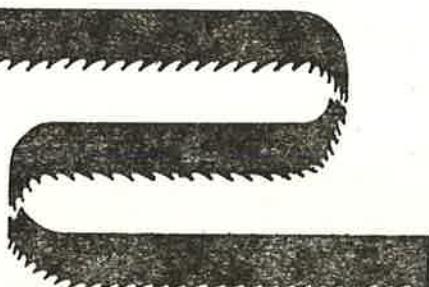
**MARTIN
MILLER**

- çift ve Tek Kartal
(Avusturya)

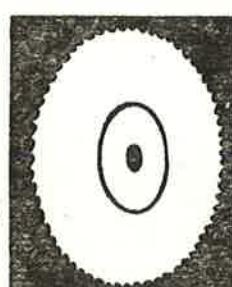

MERKUR
(Avusturya)

- şerit
testeler

- tek kartal
- çift kartal
- merkur
- marangoz el
testeresi ve
pala testeler
- katrak, kütük ve
daire testeler
- kepenk yayları

ayrica

MTE MARANGOZ MAKİNA MATKAP UÇLARI

- MAKİNE TESTERESİ

MTE •

Sandvik ve
Special German HSS
kalitesinde
MAKİNA TESTERELERİ

ve

- Karbon çeliği
- Kromlu çelik
- Krom-Volfram çeliği
- HSS-Yüksek vasıflı
hız çeliğinden demir
el testeleri

- EL TESTERESİ

MTE •

Mamullerimizin bütün ebat ve hatvelerdeki geometri derhal ve kısa vadeli olarak teslim amadedir

DİKKAT: Makina-Takım Endüstrisi mamulleri Türk Standardları Enstitüsü normlarına göre imal
edilmekte ve T. M. M. O. B. Makina Mühendisleri Odasının kalite bulgesini taizdir

Acentegi:

Metal Ticaret T. A.Ş.

Tünel Caddesi, Transtürk Han 18, Karaköy, İstanbul, Tel.: 49 51 10 - Telg.: NETURAS-181.

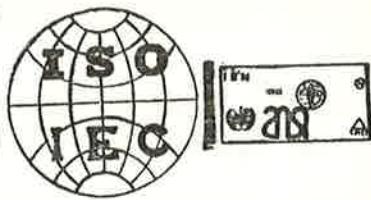
Ankara Mağazası: Çankırı Caddesi 15/A, Tel.: 11 89 82

Ege Bölgesi Testere Ağızları Acentesi: EGE RECİNE ve NEFT SANAYİ Kell. Sti. Fevzi Paşa Bulvarı 66/1, Tel.: 28 568

Kuzey Anadolu Bölgesi Satış Mâməsiliği: Gazi Caddesi 83, Samsun, Tel.: 28 52

Güney Anadolu Bölgesi Satış Mâməsiliği: Matürk Bulvarı, Burdureli Apt., Kat 5, Adana, Tel.: 28 80

Standard Dünyasından Haberler

Emekli olan Ghosh'un yerine

ISI Genel Müdürlüğün S. K. Sen Getirildi

Ocak ayında emekli olan Hindistan Standardları Enstitüsü (ISI) Genel Müdürü Dr. A. N. Ghosh'un yerine Yardımcısı S. K. Sen'in getirildiği bildirilmektedir.

1949 yılında ISI'da çalışmaya başlayan Mr. Sen, çeşitli kademelevelsden geçtikten sonra 1966'da Genel Müdür Yardımcılığına yükselmiştir.

Hindistan'ın metrik sisteme geçişinde (1956 yılında) bu çok önemli çalışmaların planlama ve programlama sorumluluğunu üzerine almış bulunan Mr. Sen, 1967'de bir süre İran Standardları Enstitüsü'nde danışmanlık yapmış, 1969'da da bu görevine Birleşmiş Milletler uzmanı olarak devam etmiştir.

ISO Konseyi'ne bağlı STACO'nun da üyesi olan Mr. Sen, gerek bu Komitenin çalışmaları, gerekse geçen yıl yapılan ISO Ankara toplantıları vesileyle birkaç defa Ankara'ya da gelmiştir.

Uluslararası standardizasyon alanında haklı olarak isim yapmış bulunan Mr. S. K. Sen'e yeni görevinde de başarılar dileriz.

Afrikada, Standardlar Koordinasyon Örgütü Kuruluyor

Birleşmiş Milletler Afrika Ekonomik Komisyonu (ECA), Afrika'da bir bölgesel standardizasyon örgütü kurmaktadır.

Bu karar, geçen yılın Kasım ayında Habeşistan'ın başkenti Addis Ababa'da yapılan standardizasyon personelinin eğitimi ile ilgili seminerde alınmıştır.

Çeşitli Afrika ülkelerinde yürütülen standardizasyon faaliyetlerini koordine etmek amacıyla kurulacak olan bu yeni örgüt, ilk iş olarak bölgesel nitelikteki standard ihtiyaçlarını tespit etmek üzere bir araştırma yapacaktır.

SOVYET RUSYA, STANDARDİZASYONLA YILDA MİLYONLARCA RUBLE TASARRUF SAĞLIYOR

BU ÜLKEDE, STANDARDİZASYON ÇALIŞMALARI SONUCUNDA YILDA FERT BAŞINA 6 DOLARLIK BİR TASARRUF SAĞLANDIĞI AÇIKLANDI

S.S.C.B. Bakanlar Kurulu Devlet Standardizasyon Komitesi, ülkede standardizasyon çalışmaları sonucunda yılda yaklaşık olarak 1500 Milyon Dolar tasarruf sağlanmakta olduğunu açıklamıştır. Diğer bir deyimle yılda fert başına 6 dolarlık bir tasarruf elde olmaktadır.

Bu toplam içinde en büyük payı 412 Milyon dolarla makina ve takımlar imalatı sektörü almaktadır. Bunu, 250 Milyonla enerji ekipmanları izlemektedir.

Tasarrufların diğer sektörlerde dağılımı ise şöyledir :

Kimya - 200 Milyon Dolar
Ölçü Aletleri, komüpterler v.b. - 83 Milyon Dolar

Radyo, Telefon, telgraf ve elektromik komponentler - 66 Milyon Dolar

Gıda Maddeleri - 55 Milyon Dolar

Maden - 47 Milyon Dolar
İnşaat Mühendisliği - 31 Milyon Dolar

Nakliye - 19 Milyon Dolar
Ev tipi cihazlar, spor malzemeleri v.b. - 19 Milyon Dolar

Petrol mamulleri - 15 Milyon Dolar

Bir çok hallerde standardizasyon uygulamalarından sağlanan tasarruf, iş gücü ve iş güçlüğü gibi konularda daha etkili bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Yeni ISO Üyeleri

Izlanda ve Nijerya, Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) muhabir üyeliklerine kabul edilmişlerdir. Daha önce muhabir üyelik statüsünde giren Tunus, Teşkilata aidat ödeme güclüğü ile karşılaşışından üyelikten çıkarılmış; buna karşılık Kıbrıs, aidat ödemediği için geçici olarak çıkarılmışken, bu defa borçlarını yerine getirdiği için yeniden muhabir üye olmuştur.

Bu duruma göre, ISO muhabir üyelerinin sayısı 13'e yükseltilmiştir.

Bilindiği gibi ISO'ya asıl üye olan ülkenin sayısı 54'tür.

ancak bu tasarrufları para olarak hesaplamak da pek kolay olmamaktadır.

S. Rusya'da bir taraftan ülke içinde geniş bir standardizasyon faaliyeti yürütülürken, öte yandan ISO bünyesinde millî standardların uluslararası standardlara uydurulmasına ve böylelikle dünya ticaretinde avantajlı bir durum elde edilmesine çaba harcanığı bildirilmektedir.

5. CIB Kongresi Haziran'da Paris'te Toplanacak

Fransız Yapı Bilimsel ve Teknik Merkezi (C.S.T.B.)'nın düzenlediği 5inci CIB Kongresi, 22-30 Haziran 1971 tarihlerinde Versailles'deki Kongre Sarayı'nda toplanacaktır.

Yapı endüstrisinin tüm sorunlarını kapsayan 16 ana konunun tartışılacığı bu kongrede okunacak 41 tebliğ hazırlanmış ve tartışmalara katılacak uzmanlara gönderilmiştir.

Kongre'nin bu defa işleyeceği tema, «Araştırmadan Pratique - Uygulamanın Önemi» olacaktır. Bu çalışmaların, yapı endüstrisinin bugün ulaştığı gelişime seviyesini ortaya koyacağı ve bu meslekte çalışan uzmanlara, pratik uygulamalar alanında ışık tutacağı umulmaktadır.

29 Haziran - 4 Temmuz tarihleri arasında, Kongreye katıacaklar için Fransa içinde teknik ve turistik geziler de düzenlenmiştir.

Kongre konuları, program, toplantıların yeri ve diğer bütün ayrıntılı bilgilerin :

C. S. T. B.
C. I. B. Congress Secretariat
4, avenue du Recteur Poincaré
PARIS 16 e
adresinden sağlanabilecegi bildirilmektedir.

TURKKABLO'yu tanıyor musunuz?

**Çelik Özlu ve
Tam Alüminyum
İletkenler İmalinde 1969'dan
beri Kalite Belgesini
taşız olan**

TURKKABLO A.O. nin en güvenilir tanıtıcıları 1965 yılından beri, çeşitli sanayi alanlarını beslemekte olan mamulleridir:

- Tam alüminyum iletkenler
- Çelik özlu alüminyum iletkenler
- Telefon kabloları
- Alüminyum irtibat baraları
- Alüminyum profiller ile
- Ek ve bağlantı malzemesi

TURKKABLO A.O.

Merkez: Gümüşsuyu cad. 69/1,
Taksim - İSTANBUL

Telgraf: TURKKABLO - İSTANBUL

Telefon: 45 52 38-45 52 39

Teleks: 266 - İSTANBUL

Fabrika: Posta Kutusu 53, İZMİT

Telefon: 14 76

TARIM VE ULUSLARARASI STANDARDİZASYON (*)

Uluslararası Standardizasyondan elde olunan toplam tasarrufların kesinlikle hesaplanması mümkün olmamakla beraber, özellikle tarım sektöründe bu tasarrufların yılda milyonlarca doları bulduğu kolaylıkla söylenebilir

Uluslararası standardizasyonun sürekli olarak artması, uluslararası standartizasyon tedbirlerinin de daha geniş kapsamlı olarak ele alınması ihtiyacını ortaya koymaktadır. Standartların, bir taraftan gerçekçi bir rekabet ortamı sağlama, öte yanından piyasadaki mal akımını kolaylaştırması bugün hem üreticilerin, hem de tüketicilerin gittikçe artan bir önemle üzerinde durdukları avantajlar haline gelmiştir.

Tarım alanındaki millî standardların gösterdikleri zithikleri gidermek ve bunları uluslararası esaslar içinde tam olarak ahenklestirmek henüz mümkün olamamışsa da, ISO, bütün dünyaya yayılan teknik komiteleri sayesinde bu konuda çok önemlidir sonuçlar elde etmiş bulunmaktadır. Uluslararası standardizasyondan elde olunan toplam tasarrufların kesinlikle hesaplanması mümkün olmamakla beraber, özellikle tarım sektöründe bu tasarrufların yılda milyonlarca doları bulduğu kolayca söylenebilir. Ekonomileri, az sayıda tarımsal besi ürünlerinin başarılı bir şekilde pazarlanmasına dayalı bazı gelişmekte olan ülkelerde standardizasyon e-

konomik istikrarın sürdürülmesine önemli katkıları bulunmaktadır.

ISO'nun, bu çabalardaki rolünü daha iyi anlayabilmek için Teşkilatın yapısına kısaca göz atmak gerekecektir. ISO'nun birkaç milyon frangi bulan mütevazi yıllık bütçesi ve 75 memurun çalışma makta olduğu Cenevre'deki Merkezi, yaptığı yoğun çalışmaların kapsamı ve bir şebeke halinde dünya yüzüne yayılmış teknik faaliyetlerin karmaşılığı hakkında bir fikir vermekten uzaktır. Gerçekte, mevcut 145 Teknik Komitesi ve bunlara bağlı 1000 kadar Alt Komite ve Çalışma grupları ile ISO, özel teşebbüs, resmi otoriteler ve teknik uzmanlar arasında sürekli işbirliğini sağlayan dünyanın en geniş uluslararası teşkilatı görünümündedir.

ISO, rekomandasyon adını verdigimiz tavsiye niteliğindeki uluslararası standartları, üyeleri yanı 54 ülkenin millî standardizasyon kuruluşları ile işbirliği halinde hazırlar. Buna ek olarak Teşkilata, «Muhabir Üye» sıfatıyla, henüz kendi millî standardlarını yapma düzeyine ulaşamamış 13 küçük ülke de katılmış bulunmaktadır.

Her üye kuruluş, ISO'nun Teknik Komite ve Alt Komitelerinde «İştraker (P)» ya da «Gözlemci (O)» olarak temsil edilme hakkına sahiptir. Bu demektir ki, her ülke, kendisini ilgilendiren herhangi bir konuda —Nükleer enerjiden şişe mantarına kadar— sesini duymak ve problemlerini dile getirmek imkânına sahip olabilmektedir.

Tarım standardları konusunda ISO'nun birçok Teknik Komitesi vardır. Ancak bunların içinde en eski ve kapsamı geniş olanı 1958 yılında kurulmuş bulunan ISO/TC 34 «Tarımsal Besi Ürünleri» Teknik Komitesidir. Bu Komitenin sekretarlık hizmetlerini Macar Standardizasyon Bürosu yapmaktadır ve aşağıdaki ülkeler üye bulunmaktadır:

P Üyeleri :

Avustralya, Brezilya, Bulgaristan, Seylan, Finlandiya, Fransa, Almanya, Macaristan (Sekreterya), Hindistan, İran, İsrail, Hollanda, Yeni Zelanda, Polonya, Portekiz, Romanya, Çekoslovakya, Türkiye, Birleşik Arap Cumhuriyeti, İngiltere, A.B.D. (yalnız 8 numaralı alt komite) S.S.C.B., Yugoslavya.

O Üyeleri :

Avusturya, Belçika, Kanada, Şili, Kolombiya, Küba, Danimarka, İspanya, Yunanistan, Irak, İrlanda, İtalya, Japonya, Kuzey Kore, Lübnan, Meksika, Norveç, Pakistan, G. Afrika, Singapur, İsviçre, İsviçre, Tayland, Venezuela.

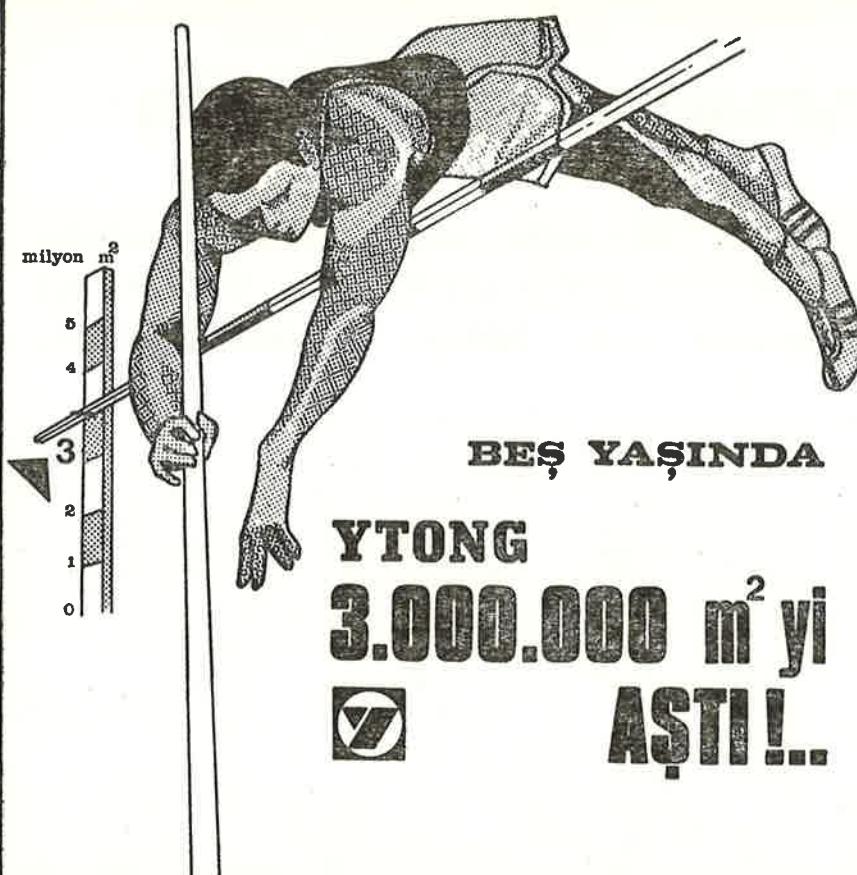
34 numaralı Teknik Komiteye doğrudan doğruya bağlı bulunan 3 çalışma grubu: «Nüümune alma genel metodları», «Duyu analizleri» ve «Ham lif muhtevası tâyini» konularında çalışmaktadır.

Bu genel görüntünün yanında, Komite, 8 Alt Komite ve bunlara bağlı çeşitli konularda özel Çalış-

(*) Bu yazı, AFNOR'un yayın organı olan Courrier de la Normalization'da yayınlanan bir makaleden yararlanılarak ISO merkezince hazırlanmıştır.

ISO/TC - 34'ün Ankara toplantısından bir görünüş

YTONG

CATI ve DÖŞEME PLÄKLARI, DIŞ ve İÇ
DUVAR PANOLARI, HARÇLI ve TUTKALLI
DUVAR BLOKLARI, ASMOLEN BLOK-
LARI en rasyonel, en ekono-
mik ve en sıhhi yapı malzemeleridir.

YTONG YAPI ELEMANLARI dünyanın
16 ülkesinde 35 i aşkin tesis tarafından
İmâl edilmekte, yılda 40 000.000 m² den
faza kullanılmaktadır.

TÜRKİYE'de de, 1966 dan beri İmâl edil-
mekte olan **YTONG** yapı elementleri, FAB-
RİKA, HASTAHANE, SOSYAL YAPI, ve
MESKEN İnşaatlarında tercihan kullanı-
maktadır. Çünkü:

HAFİFLİĞİ; taşıyıcı sisteme . . . %12
YÜKSEK ISI TECRİT KABİLİYETİ; klorifer
ilk tesis ve yakıt maaşlarından . . . %35
KOLAY İŞLENEBİLMESİ; İnşaat süresin-
den ve işçilikten %50
YE KADAR EKONOMİ SAĞLAR

MERKEZ: ATLANTİK HAN Pendik - İSTANBUL Tel. 45 41 18
ANKARA İRTİBAT BÖROSU:
SELÂNIK cad TOKAY İŞ HANI 6/27 Tel. 12 01 24
FABRİKA:
Ankara Karayolu Km. 28 Pendik Tel. 53 48 00/*131

Standard — 43

KILIÇOGLU

Toprak Sanayii ve Ticareti Anonim Şirketi
E S K İ S E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğları Fabrikaları

HER NEVİ KİREMİT, TUĞLA
VE ATEŞ TUĞLALARI

EN İYİ KALİTELİ MALLARIYLE DAİMA

MÜŞTERİLERİNİN EMRİNDEDİR.

Adres : Posta Kutusu 7
Bursa Caddesi No : 21
Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 13 64 — 21 05 — 41 99

Not : Yapı Endüstri Merkez'ının İstanbul ve İzmir Sergilerindeki Standlarımız ve OR-AN Yapı
Endüstri Merkez'ının Ankara Sergisindeki Standımızı göründür.

Standard — 44

ma Gruplarından meydana gelmektedir.

1 Numaralı Alt Komite, «Üreme Malzemeleri» konusunda çalışmaktadır, bu konu içine tohumlukların kalitesi, fideler, fidanlıklar ve aşılama malzemeleri girmektedir. Bu Alt Komite, aynı zamanda hayvanlarda sunf tohumlama ile de ilgilenmektedir.

2 Numaralı Alt Komitenin çalışma konuları, bitkisel yağlar ve küspeler de dahil olmak üzere yağlı tohumlar ve yağ bitkileridir.

Çok geniş bir alanı kaplayan meyva, sebze ve bunların deri ve mamulleri de, 3 Numaralı Alt Komitede ele alınmaktadır.

Son yıllarda kadar, çabuk bozulur nitelikte olan bu ürünlerin ticareti tamamen bölgесel bir manzara göstermekteydi. Halbuki bugün, sanyileşmiş toplumlarda ev kadınları, çarşıya çıktıkları zaman, yılın her mevsiminde istedikleri meyva ve sebzeleri satın alabilme imkânlarına sahiptirler. Bunu hiç şüphesiz ulaştırma ve depolama teknigideki hayret verici gelişmelere borçlu bulunuyoruz. 3 Numaralı Alt Komite, halen elma, şeftali, armut, muz ve karnabahar gibi ürünlerin taşınma ve saklanma esaslarını uluslararası seviyede düzenleyen standardları hazırlamış; domates, ananas, soğan, havuç, lahana, sofralık üzüm ve çilek gibi konulardaki çalışmalarını da son sahaya getirmiştir bulunmaktadır.

Bunlara benzer çalışmalar, kuru ve kurutulmuş meyvalar için de sürdürülmektedir. Dünya ticaretini büyük ölçüde kolaylaştıracak önemli bir konu da tarım ürün ve mamulleri ile ilgili terminolojinin standardlaştırılmasıdır.

Zamanımızda, sınıfla gelişmenin bütün baskısına rağmen, tarımın dünya ticaretindeki üstün payı bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin, halen dünyada yalnız tahl ihracatının toplam değeri yılda 8 Milyon Doları bulmaktadır. ISO/TC 34'nin, 4 numaralı Alt Komitesi işte bu önemli konuda çalışmaktadır ve tahl ve baklagillerden nümuneye alma, terminoloji, depolama ve test metodları standardlarını hazırlamaktadır.

5 Numaralı Alt Komite, süt ve süt mamullerinin uluslararası standartizasyonundan sorumludur. Uluslararası Mandıracılık Federasyonu (IDF), Resmi Analitik Kimyagerler

Birliği (AOAC) gibi kuruluşlarla da yakın işbirliği halinde çalışan bu Alt Komite, Birleşmiş Milletlere bağlı FAO/WHO Ortak Gıda Standardları Programı çerçevesindeki süt ve süt mamulleri ile ilgili Prensipler Kodu'na dahil edilmek üzere standard test metodları tavsiye etmektedir. Alt Komite, bu programdan başka, diğer test metodları ile de uğraşmaktadır, örneğin mandıra mamullerinin kalite kontrolü esaslarını düzenlemektedir.

6 Numaralı Alt Komite, et ve et mamulleri ile ilgili bulunmaktadır. Kesimlik hayvanlarla ilgili terminolojinin standardlaştırılması, konunun önemli bir vechesini teşkil etmektedir.

Baharat konusundaki uluslararası ticaret, İncil'de yer alacak kadar uzun bir maziye dayanır ve açıkça ortadadır ki, çok iyi kurulmuş bir standardlar sisteminin bu ticareti düzenlemesi gereklidir. ISO bünyesinde baharat ve iştah açıcı besinlerin uluslararası standardlarını yapma görevi, TC 34'ün 7 Numaralı Alt Komitesine verilmiştir. Mamül madde ve test metodlarını da içine alan çok geniş bir faaliyet konusuna sahip bulunan Alt Komitenin, rutubet tayini, uçucu yağların tayini ve duyu ile değerlendirme gibi özel kollar ele alan Çalışma Grupları vardır. Dünya ticaretine konu olan bütün baharat ve iştah açıcı besinlerin uluslararası spesifikasiyonlarının, çok kısa bir süre sonra tamamlanacağı umulmaktadır.

8 Numaralı Alt Komite ise, münebbih besinler konusunda faaliyet göstermektedir. Çay, kahve ve kakaо, ayrı ayrı Çalışma Gruplarının sorumluluğuna verilmiştir. Bu üç maddenin dünya ticaretindeki yerinin yılda 3 Milyar Doları bulduğuunu söylesek, konunun önemi kendiliğinden ortaya çıkar.

Tarım mücadele ilaçlarının, bu alanda çok önemli etkileri bulunmakla beraber bilerek ve dikkatli kullanılması gereklidir. Bunların isimleri ve muhtevaları çok karmaşık bir görünümündedir, ve ancak bilim adamları ve kimyacilar tarafından bilinmektedir. İşte bu isimlerin derlenmesi ve yüzlerce ilacın, uluslararası kabul gören bir liste halinde ortaya konması görevi, ISO'nun 81 numaralı Teknik Komitesine verilmiştir. Sekreterlik hizmetlerini İngiliz Standardları Enstitüsü (BSI) nün yaptığı Komite, sadece isimlerin tesbiti ile kalmaz, herhan-

gi bir mamülün çeşitli ülkelerde farklı isimlerle tanınmasını önlemek suretiyle, tehlikedeki olabilecek bazı karışıklıkları ortadan kaldırılmaya çaba harcar. Burada, tesbit edilen ilaç adları ile ticari markaları ve alâmeti farikalari, birbirinden ayırmak gerektiğini hatırlatmayıyoruz.

Halen ISO tarafından, 220 ayrı tipte mücadele ilaçını içine alan 14 ayrı isim listesi yayınlanmıştır. Bu na ek olarak 5 liste de hazırlanmaktadır.

ISO'nun tarım konusunda çalışan teknik komiteleri, yukarıda saydıklarımızdan ibaret değildir. Bundredan başka, ISO/TC 23 Tarım Makinaları ISO/TC 22 Tarım Traktörleri (ISO'nun Plânlama Komitesi, son olarak bu iki Komitenin birleştirerek Tarım Makinaları ve Traktörler adını almasını tavsiye etmiştir), bugüne kadar 15 rakomandasyon hazırlamış bulunan ISO/TC 54 Uçucu Yağlar, ISO/TC 50 Gomâlak, ISO/TC 87 Mantar, kâğıt ve tekstil endüstrisinde kullanılan önemli bir malzeme olan nişasta ile ilgili ISO/TC 93 Nişasta, ISO/TC 120/SC 1 Deri ve yeni kurulmuş bulunan ISO/TC 126 Tütün ve Tütün Mamulleri ile ISO/TC 134 Sunî Gübre Komiteleri, tarımsal gelişmeyi ve bu alandaki ticaret kolaylığını sağlayacak uluslararası standardları hazırlama yönünde yoğun çabalalar harcamaktadırlar.

ISO, tavsiye niteliğindeki standartlarının mecburi olarak uygulanmasını sağlayacak bir güçe sahip değildir. Bu dokümanlardan yararlanma derecesi, geniş ölçüde bunların bugünkü teknolojik ve bilime uygunluğuna bağlı bulunmaktadır. İşte bu imkâni yaratmak için ISO, yillardır uluslararası standartizasyonun şu ya da bu vechesiyle ilgili 200'ü aşkın uluslararası veya bölgесel kuruluşla işbirliği halinde çalışmaktadır. Yalnızca ISO/TC 34'ün 45 ayrı kuruluşla ilişkili olarak faaliyet gösterdiğini söylesek, ISO rekomandasyonlarının bugünkü bilim ve uygulamaya uygunluk seviyesi kolayca anlaşılmış olur.

RABAK

MEMLEKET İHTİYACI ARTTIKÇA TESİSLERİNİ GENİŞLETMEK
SURETİLE YURT HİZMETİNDE GÖREVİNİ YAPMAKTADIR.

TESİSLERİMİZDE YAPILAN MAMÜLLER

TS - 2 Sert çekilmiş som bakır tel 0,2 mm - 10 mm. kütürda

STANDARDINA 29/12/1954 tarihli resmi gazetedede yayınlanmış olan İÇ
UYGUN TESİSAT YÖNETMENLİĞİNİN 120. nci maddesinde iç tesi-
EV SAFTA satta kullanılacak iletkenlerin ELEKTROLİTİK vasıfı haiz
olması şart koşulmuştur.

TS - 3 Örgülü bakır iletken 10-16-25-35-50-70-95-120-150 mm 2

STANDARDINA 4/12644 sayılı kararname ile 19/3/960 tarihli resmi gaze-
UYGUN tede yayınlanan ve tatbiki mecburi kılınan TS-3 standart-
EV SAFTA larına uygun vasıfda iletkenler.

ALÜMİNYUM

İLETKENLER VE

ÇELİK - ALÜMİNYUM İLETKENLER

İLANCILIK

MS 58 Pirinç Yuvarlak ve altı köşe çekme çubuklar

MS 63 Pirinç Borular, teller

Bakır Lâma çubuk ve borular : ELEKTROLİTİK
BAKIRDAN

YATAKLı BRONZ ÇUBUKLAR İÇİ DOLU-İÇİ BOŞ

ALÜMİNYUM LEVHA VE DİSK
(HER KALINLIKTÀ VE ÇAPTA)

GÖZTAŞI: BAKIR SÜLFAT

RABAK

ELEKTROLİTİK BAKIR ve MAMÜLLERİ A.Ş.

KÂĞITHANE Topağaçlar Cad. No. 18 ŞİŞLİ - İstanbul
Telefon : 46 70 30 Telgraf : RABAŞ

SATIŞ MAĞAZASI : Karaköy, Fermeneciler
Ali Yazıcı Sok. No. 8 Telefon : 44 81 13

Standard -- 45

37. YENİ TÜRK STANDARDI KABUL EDİLDİ

(Başterafta 7'nci sayfada)
re giren havanın, içinde bulunan çeşitli tozlardan arıtılması için kullanılan bir hava süzme cihazıdır. Standardda, filtrelerin sınıfı, tip ve türleri de ayrıntılı olarak verilmiştir.

20 — Yemeklik Tuz :

Besin maddelerinde ve bunların üretiminde kullanılan yemeklik tuzları kapsayan, özel tuzları kapsayan standarda göre, yemeklik tuz, «ana maddesi sodyum klorür (Na Cl) olan ve ham tuzdan yenilmeye ve içilmeye elverişli nitelikte üretilen tuzlardır».

21 — İğneli Tarak Ayırıcı ile Yün ve Benzerlerinde Lif Uzunluğu Tayini :

Standard, kamgarın iplikçiliğinde kullanılan yün ve benzeri lifli maddelein yiğin halinde iken iğneli tarak ayırıcı ile ağırlık esasına göre ortalamalı lif uygunlukları, değişim katsayıları ve ortalamadan uygun lifler yüzdesi tayini ile uzunluk dağılımı diyagram çizimi kapsamaktadır.

22 — Pamuklu Mamullerde Merserize Derecesinin Tayini :

Her cins pamuklu iplik ve kumaşın merserize derecesinin tayini metodlarını belirten standardda numune alınması, deney numunelerinin hazırlanması deneylerin yapılması ve sonuçların değerlendirilmesi üzerinde durulmuştur.

C — Teknik Kurulun beşinci toplantısı 31.3.1971 tarihinde yapıldı ve bu toplantıda da aşağıdaki standardlar kabul oldu :

23 — F - Kabloları :

Kabloların özel bir türü olan F - Kabloları ile ilgili bu standard, «normal ve hafif işletme şartlarına uygun, taşınabilir cihazlarda ve hareketli tesislerde kullanılan F - kablolarnı» kapsamaktadır. F - kablosu, yukarıdaki amaca kullanilan kablolardır ve daha önce kabul edilen N ve B kabloları ile birlikte TS 38'in yerini almaktadır.

24 — Elektrik Makinaları Fırçalarının ve Bunlarla İlgili Parçaların Ad, Biçim ve Boyutları :

Bu standardda söz konusu edilen fırça, «kömürden (saf veya kataklı karbondan) yapılmış ve elektrik makinalarının sabit ve döner kısımları arasında elektrik teması kurmak suretiyle akımın geçmesini sağlayan iletken bir parcadır». Kolektörü veya bilezikli elektrik makinalarında kullanılan kömürden yapılmış, dikdörtgen kesitli fırçaların ve bunlarla ilgili parçaların adları, biçimleri ve boyutları ve fırçaların sınıflandırılmasını kapsayan standardda ayrıca tarifler ve resimler de verilmiştir.

25 — Yapağıda Tops Randımanı Tayini :

Kamgarın iplikçiliğinde kullanılan her türlü hayvansal liflerde ticari tops randımanı tayinini kapsayan standarda, topsun randımanını tayine yaranan ticari metod ele alınmıştır. Bilindiği gibi, ticari tops randımanı tensilî veya kesindir. Standard her ikisini de tayine yaranan numunelerin alım hizırlanmasını ve deneylerini belirtmektedir.

26 — Sanayide Kullanılan Sodyum Hidroksit ve Potasyum Hidroksit Numune Çözeltisi Hazırlanması : Bu standard, sanayide (alkalilik, klorür, sülfat, demir ve silis tayininde) kullanılan sodyum hidroksit ve potasyum hidroksit numune çözeltilerinin hazırlanmasında kullanılan metoda dairdir.

27 — Alüminyum ve Alüminyum Alaşımının Klimyasal Analizi - Titran Tayini :

Standard, alüminyum ve alüminyum alaşımlarında bulunan titanın spektrofotometrik tayini için uygulanın genel bir metoda dairdir.

28 — Rulman Yatakları - Silindirik Makaralı Yataklarda Radyal İç Boşluk :

Standardda, yalnızca, radyal boşluk sınırları bir tablo halinde verilmektedir.

29 — Rulman Yataklar - İki Sıra Bilyali Oynak Yataklarda Radyal İç Boşluk :

Standard iki sıra bilyali oynak yataklara ait radyal iç boşlukların silindirik delikli ve konik delikli yataklara ait değerlerini iki çizgele halinde vermektedir.

30 — Sanayi Traktörleri :

Standard, sanayi traktörlerine ait anma değeri ile ticari tanıtımlıklarındaki bilgilere dairdir. Sanayi traktör standarda göre, dolma veya havalı lastik tekerlekli, tekerlek sayısı üç veya daha çok olan, ön veya arka tekerlekleri muharrik, bir veya daha çok sayıda treyler veya motorsuz araç çekmek veya itmek için, bina içi veya dışında ve istisna hallerde karayollarında kullanilan, motorlu bir sanayi aracıdır.

31 — Çekici Araçlar ile Treylerin Mekanik Bağlantılarının Aralarında Değişebilirlik :

Genellikle uluslararası ticarette kullanılan çekici araçlar ile yükli iken ağırlıkları 3,5 tonu geçen treyllerde uygulanan bu standard, belirli koşullar altında çekici araçlar ile treyllerin mekanik bağınlılarının aralarındaki değişebilirliğini sağlayan özelliklere dairdir.

32 — Standardlara Uygunluk Markalarının Uygulama Prensipleri :

Mevzuat Hazırlık Grubunda Teknik Kurula sunulan bu ve bundan sonraki iki standard bir bütün teşkil etmektedir. Bu standard, «bir malın standardına uygunluğunun TSE tarafından doğrudan doğruya denetlenmesi şartıyla, ilgili firmaya verilecek bir belge ile tanınan yetki içinde, kullanılabilecek marka veya markaların uygulanmasına dairdir».

33 — Bilgi Verici Etiketleme :

Bilgi verici etiketlemenin uygulanması konusunda bazı kuralları tesbit etmek amacıyla güden standarda göre, bilgi verici etiket, belirli malların niteliklerine dair bilgi vermek üzere hazırlanan ve bu mallara ilişirilen, böylede tüketicilerin uyarılmasına yarıyan etikettir.

34 — Standardlara Uygunluk Markalarının Tüketiciler Bakımından Anlamı :

Standardlara uygunluk markalarının amacı, bir malın, ilgili standardın-

da belirtilen özelliklerde olduğunun TSE tarafından onaylanması ve denetlenmesi yolu ile, tarafsız bir inanca ve tüketiciyi aydınlatmaktadır. Standardda, kurallara da yer verilmişdir.

35 — İşlenmiş Yazı Kagidi ve Bazi Basılmış Kağıt Formalarının İfade Metodu :

Standard, hazırlanmış maddenin biçimini belirtmek üzere, işlenmiş kâğıtların formalarını göstermeye yaranan metodları kapsamakta ve kağıtların çeşitli biçimlerdeki formalarını ayrıntılı olarak belirtmektedir.

36 — Kara Tesislerinde ve Gemilerde Sıvı veya Gaz Halindeki Akişkanları Taşıyan Boruların Tanınması İçin Kullanılan Renkler :

Kara tesislerinde ve gemilerde sıvı ve gaz halindeki akişkanları taşıyan boruların tanınması için kullanılması gereken belirli sayıdaki renklerin anlam ve uygulanmasını belirten standard, temel tanıtma renkleriyle bunların kod işaretlerini vermektedir.

37 — Emniyet İşaretlerinin Semboller, Boyutları ve Düzenlemesi :

Standard, emniyet işaretlerini, bunların sembollerini, boyutlarını ve bu işaretlerin renk ve boyutlar esas alınarak düzenlemesini esas almaktadır.

Balık Ağı Standardları

(Başterafta 13'ncü sayfada)
cak, bunun için uzun zaman geçecek, bu özelliklerin lâboratuvarlarda alınacak sonuçların kıyaslanabilmesi için, bir örnek deney metodlarına ihtiyaç vardır. Bu metodların ISO tarafından tesbiti gerektiğinden, Alt Komitece ayrı bir çalışma grubu kurulmuş olup, kuru ve yaş mukavemet, düğüm kopma mukavemeti, suda ve deniz suyunda boyut değişimi, uzama, sertlik, birim alanda ağırlık, ağı ipliği malzemelerinin tanımlanması konuları programda alınmıştır.

ISO'nun bu çalışmaları sonunda tesbit edilmiş veya neticelemek üzere bulunan terimler, tanımlama, hesaplama, resim ve deney metodları esas alınarak, memleketimiz için ihtiyaç duyulan balık ağı malzeme standartlarını hazırlayabileceğimiz görüşündeyiz.

Et ve Balık Kurumu Balıkçılık Şubesi Balıkçılık Kooperatifî, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Hidrobiyoloji Araştırma Enstitüsü Balık Ağı Fabrikaları temsilcileri ve Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği temsilcilerinin katılacağı bir Teknik Komitenin yeniden kurularak, standardın hazırlanması konusunu ele almanın yerinde olacağı görüşümüzdeyiz.

Literatur :

- 1 — Kurt Hentschel,
Von Nutzen der Normung der Netzmacherei Melliland Textilberichte 1969 - 1 - 34,
- 2 — Dr. Gerhard Klust,
Normung des Materials der Fischnetze,
- 3 — ISO/TC 38 / SC 9, toplantı zabıtları ve dökümanları.

Pis su tesisatında

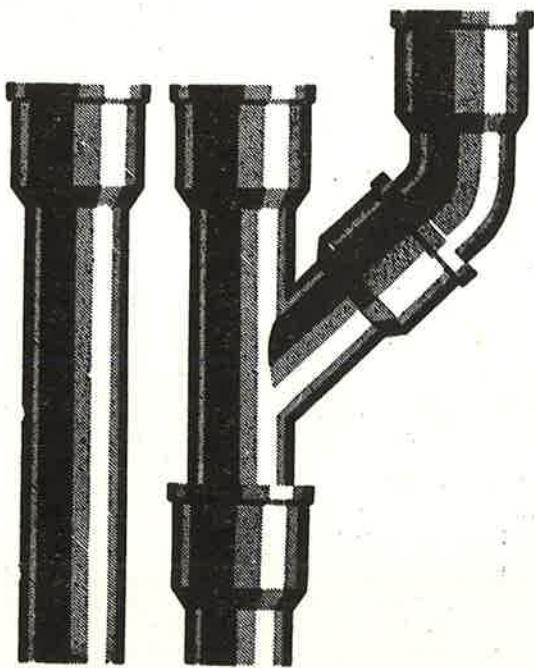
Ölümsüz malzeme

Bayındırılık Bk. Sıhh. Tesis. Keşif ve
şartnamesinde 71 a kod numaralı

Türkiye Makine Mühendisleri
Odasının "Kalite Belgesi" ni haiz

Önemli nitelikleri:

- * KATİYYEN YANMAZ
- * TERLEMEZ
- * KOKU YAPMAZ
- * SAĞLAM
- * UCUZ

BİK ASBEST
SANAYİ ve Tic. Ltd. Şti.

Merkez: Unkapanı C. 33-Küçükpaşa - İstanbul

Telefon: 26 8130-31-32 Telgraf: BİKASBESTOS

Ankara Şubesi: Rüzgârlı S. Hırdavatçılar Çarş. No. 4

Telefon: 106908 - 1177 29

SUMMARY OF CONTENTS

STANDARDIZATION AND COOPERATIVES p. 3

Development of all branches of the system of cooperative business is foreseen and recommended in the undertaking of reforms aimed at economic and social development of our country.

That great achievements will be obtained through cooperatives has already been proved by the good examples observed in other countries. The system of cooperative business has always been recommended in agriculture, sales, consumption, in short in all kinds of enterprise that requires unity and collective strength.

It is a fact that any failure in this field has been intentionally attributed to the cooperative system itself, whereas the true reason of such failures has always been observed to be the misuse of the system for personal interest.

The system of cooperative business always works successfully in the hands of those who are willing to put aside their own interests on behalf of the society and consider the interest of the country above their own.

It is essential for us, in order to record progress in the system of cooperative business, to form a community where individuals recognize their partners as much right as themselves. This necessity is being recognized more and more by our citizens and seeing that there is no other way than adopting the system of cooperative business, it is not far wrong to expect that we will become such a community.

However, it will be sufficient to diminish egotism in our community to develop the cooperative system and receive its benefits in greater quantities.

As mentioned above collective enterprises can be successful in communities formed by honest individuals, who have a high regard for fair deal. Whenever the rights to be distributed are not equal or uniform, and some get the best or the biggest the system becomes spoiled. For this reason it is essential

to observe standardization in every field of activity of the system of cooperative business. Advanced systems can only be complemented by standardization.

Let us take a consumption cooperative as an example. Unless the «goods» to be distributed to the partners are standard, it cannot be possible to receive honest results. Unless uniformity in quality, packaging, weight or dimension, in other words standardization is achieved, dissatisfaction among partners increases to the extent to shake the foundations of the cooperative.

Now, let us take a sales cooperative. If the goods the cooperative is dealing with are not standard, what will be our stick yards to evaluate the goods we collect from the partners. Individual evaluation will certainly prepare the downfall of the cooperative when one partner gets so much for this products while the other gets less.

Whereas in cooperatives where partners produce standard goods every partner feels rightfully secure that he will receive honest and just treatment. Moreover, the chain of activities from delivery to storing, processing and sales can be regulated more efficiently.

It is unthinkable not to have measurement standards in a construction cooperative.

From all this it can easily be seen that the system of cooperative business cannot advance unless supported by standardization.

A cooperative requires uniformity in greatest detail in the products and services it is engaged in, in order to be able to conduct its business honestly and efficiently.

Unless this is ensured, the system of cooperative business becomes hard to develop.

Consequently, while bringing a new order to cooperative businesses, place and importance of standardization need to be clarified clearly, and necessary measures should be taken to force cooperatives to observe standardization.

NEW TURKISH STANDARDS

p. 5-7

TSE's Technical Council accepted 37 new Turkish Standards in its serial meetings during March.

This article gives the titles and the scopes of these new standards.

TWO MORE COMPANIES RECEIVED RIGHT TO USE TSE MARK

p. 7

During the previous month two distinguished companies, one producing PVC floor tiles and the other tubes of rigid PVC, received permission to use TSE Mark indicating conformity with Turkish Standards, for their products.

Applications by DİMTAŞ, Decorative Construction Materials Industry in İstanbul and GÖKTEPE Plastic Industry in İzmir to use TSE Mark received favourable consideration after due studies in TSE laboratories and TSE's relevant Preparatory Groups and at a ceremony held at TSE on March 10th agreements were signed with both of the companies by which they were authorized to use TSE Mark indicating conformity with standards, for their respective products.

STANDARD congratulates both companies and wishes them success in their activities.

PRINCIPLES ADOPTED IN THE PREPARATION OF STANDARD FOR FISH NETS

p. 11-13

The Second Five Year Development Plan had foreseen standardization of fish nets. A technical committee had therefore been set up at TSE for this purpose. The committee so far collected documents on the subject and the subject was included in the 1970-71 work programme of TSE.

This article is an attempt to clarify the phase that has been reached by ISO in regard to setting up a standard for fish nets.

Net making for hunting purposes is an old art dating back to the stone age. The type of knots appear to be similar in Europe, Africa and South America. Lately, fish nets 4500 years old have been discovered in North Siberia. The nets made since then seemed to satisfy fishermen. It was no serious matter that different terminology was used for different types of nets, whereas difference in terminology becomes important when the need for marketing in foreign countries grows.

The need for standardization to encourage fishing industry was first recognized by the U.S.A., Japan, the Soviet Union and Canada.

West Germany set up its own working group within its standards organization to take care of fishing tools.

At ISO/TC 38/SC 9 meeting in 1962, Prof von Brandt explained the developments in fishing industry during the last 100 years and pointed out the necessity of getting utmost benefit from fishing in view of the feeding problems in the world. The Secret-

tariat of ISO's Sub-Committee for fishing was then given to West Germany. The Sub-Committee held several meetings until 1970, in which experts from all regions and countries, as well as manufacturers of fish nets, representatives of the hard fibre industries, producers of synthetic fibre, producers of mechanized fish net manufactures, hand weavers of fish nets and fishermen participated.

ISO's standard for fish nets will not be important only for fishermen but also for the fishing net manufacturing industry.

ISO/TC 38/SC 9 has so far recorded success in its undertaking and after reaching agreement on terminology, set up the test methods and designations of fish nets.

The article proceeds to give technical information about the work of ISO/TC 38/SC 9.

STANDARD FOR PHYSICAL TESTING METHODS OF CEMENT

p. 14-15

It has lately been proved that TS 24 «Physical Testing Methods of Cement» one of the early standards made by TSE, is insufficient for cement controls.

It was therefore necessary to make the necessary modifications and to add some testing methods. In the meantime, some other testing methods already included in the standard were reviewed and changed though keeping to the same principle.

Thus, physical testing methods of cement were brought to the level that comply with international standards.

STANDARD FOR HAND FIRE EXTINGUISHERS

p. 16-17

Standard for «Hand Fire Extinguishers» which has recently been accepted by TSE's Technical Council is expected to aid in saving life and property in future.

This article gives technical details about the new standard.

CEN'S SYSTEM FOR CONFORMITY WITH STANDARD

p. 19

CEN has recently taken upon itself the task of harmonizing the activities aimed at determining conformity with standards. CEN, has therefore established Working Group No. 42 on certification of goods.

This Working Group is inspired by ISO's systems regarding verification of conformity with standards. The aim is to ensure uniformity in the system applied for certifying conformity with standards as the present number of different applications require a great variety of tests and methods of inspection and control, which in the long run lead to unfair competition.

NEW DIRECTOR GENERAL OF ISI

p. 21

It has been reported that Dr. A. N. Ghosh, Director General of the Indian Standards Institution (ISI) who retired in January of this year, has been replaced by his Deputy Mr. S.K. Sen.

Mr. Sen, a member of STACO, found occasion to visit Ankara a few times both for STACO meetings and the 8th Session of ISO which took place in Ankara in September 1970.

We wish success to Mr. Sen in his new position.

**PREPARATIONS FOR THE CIB 5th CONGRESS
JUNE 22nd-30th 1971 AT VERSAILLES**

p. 21

Preparations for the CIB 5th Congress to be held at the «Palais des Congrès» in Versailles from June 22nd to June 30th 1971 are well under way.

Forty one provocative reports based on one or other of the 16 Congress topics have been received, translated and set to «replying» specialists, who have been asked to prepare responsive reports in which they discuss and complete from the provocative reports.

All these documents will be edited before the Congress and sent to those registered for the meetings in the form of proceedings whose second volume will be published after the Congress.

The reports will be presented in outline at the meetings to become the starting point for discussion.

The general trend of the Congress whose title is «From research into practice - the challenge of application» is to estimate the state of knowledge useful to building and the degree of practical application. It is hoped that it will be an opportunity for the building profession to become acquainted with what already exists and also to define what should be undertaken to put what is known to a wider audience and better use.

**STANDARDS SAVE THE RUSSIANS MILLIONS
OF ROUBLES A YEAR**

p. 21

Standardization is saving the Soviet Union the equivalent of approximately 1,500 million dollars a year - or six dollars for every man, woman and child. The estimate is based on official figures issued by the State Committee of Standardization of the Council of Ministers, the ISO Member Body for the Soviet Union.

The largest saving results from standardization of machinery and small tools (\$ 412 million) and power-generating equipment (\$ 250 million). Other areas include :

Chemistry - \$ 200 million
Measuring instruments, computers, etc. - \$ 83 million
Radio, telephone, telegraph and electronic components - \$ 66 million
Foodstuffs - \$ 55 million
Mining - \$ 47 million
Civil engineering - \$ 31 million
Transportation - \$ 19 million
Domestic appliances, sports equipment, etc. - \$ 19 million
Petroleum products - \$ 15 million

In many cases, the savings brought about by standardization come in the form of greater efficiency, less wasted effort and reduced annoyance - to which it is impractical to attribute a cash saving.

Through ISO, the Soviet Union seeks to harmonize its national standards with those of the rest of the world in the interest of rationalization and the promotion of international trade.

(ISO News Service)

**AFRICANS PLAN STANDARDS
CO-ORDINATING BODY**

p. 21

The U.N. Economic Commission for Africa (ECA) is to establish a Standards Advisory Committee within the ECA Secretariat to serve as a central coordinating body. One of its first tasks will be conduct a survey of the existing situation with a view to determining standardization requirements in the region.

That was one of the major decisions taken at the Training Workshop for Personnel Engaged in Standardization, held in Addis Ababa, the Ethiopian capital, from 17 to 24 November 1970.

(ISO Bulletin)

CORRESPONDENT MEMBER NO. 13

p. 21

The Nigerian Standards Organization has been admitted to ISO as a Correspondent Member, and the Ministry of Communications and Works of the Republic of Cyprus has been re-admitted following the payment of outstanding membership fees. Thus, ISO now has 13 Correspondent Members in addition to the 54 Member Bodies.

(ISO Bulletin)

**AGRICULTURAL STANDARDS SAVE MILLIONS
OF DOLLARS A YEAR**

p. 23-25

With the continual expansion of trade between nations, the need for a broad measure of international standardization becomes more apparent. Today, there is a growing recognition by both producer and consumer of the mutual benefits to be gained by the development of standards which provide a basis for realistic comparisons and facilitate the flow of commodities.

Although much remains to be done before conflicting national standards in the field of agriculture are fully harmonized on an international basis, ISO has already done a good deal of excellent work through various Technical Committees of experts drawn from all over the world. Although it is impossible to compute the total savings which have resulted from international standardization, in agriculture alone they undoubtedly amount to many millions of dollars per year. In the case of certain developing countries with economies tied to the successful marketing of a small number of agricultural food products, standardization has contributed to improved economic stability.

To understand the role of ISO in this enormous effort, it is necessary to give a brief explanation of the structure of the Organization. The headquarters of ISO in Geneva, with a total staff of some 75 people

and a modest annual budget of a few million francs, gives no idea of the size and complexity of the ISO network of technical expertise. In fact, with 145 existing Technical Committees, supported by nearly 1,000 Sub-Committees and Working Groups, ISO emerges as the world's largest international organization for collaboration between industry, government authorities and technical experts.

For the actual technical work involved in the development of ISO Recommendations, the Organization depends upon the close collaboration of its Member Bodies, the leading national standards organizations in 54 countries. In addition, ISO has 13 non-voting Correspondent Members, a category of membership reserved for smaller countries which have not yet reached the stage of developing their own national standards.

In the field of agriculture, ISO has a number of Technical Committees. The longest established of these Committees is ISO/TC 34 - Agricultural food products - which was set up in 1958. The Secretariat of TC 34 is held by the Hungarian Office for Standardization.

ISO/TC 34 is served by three Working Groups, responsible for general methods of sampling; sensory analysis; and determination of crude fibre content.

Beyond these basic requirements, the work of the Technical Committee is shared between eight Sub-Committees, each of which is supported by specialized Working Groups.

The Planning Committee (PLACO) of ISO recently recommended that TC 23 - Agricultural machines - and TC 22 T - Agricultural tractors (an offshoot of TC 22 - Automobiles) should be fused into a single Technical Committee, with the provisional title of Agricultural machines and tractors.

The above committees have done good work in establishing a test code for agricultural tractors; standardized power take-off and draw-bar; and standardized three-point linkage for attachment of mounted implements. A glossary of terms for agricultural machines is being drawn up to cover three classes - power units; equipment for working soil; and equipment for sowing, planting and distributing manures. Also under study is attachment of nozzles and spray booms, and dimensions of cutting blade accessories for combine harvesters.

ISO/TC 54 has produced 15 Recommendations to essential oils. These documents cover such diverse aspects as: packing; labelling and marketing of containers; sampling, standards layouts for methods of analysis; determination of the refractive index; determination of the optical rotation; determination of ester value and calculation of the ester content; determination of solubility, and of the freezing point. Recommendations have been published for oil of Brazilian sassafras, oil of eucalyptus, oil of lemon and oil of peppermint. Thus, in the field of essential oils again ISO work is comprehensive in that it covers methods of test as well as product standards, packing, etc.

Lac, the dark-red resinous incrustation produced on certain trees by the puncture of an insect, is one of the oldest plastic materials known to man. Although it is no longer used in such areas as the production of gramophone records, it remains the best ingredient for fine furniture polish and as insulating material in certain electronic components. ISO/TC 50, which is responsible for this product, has almost completed its work in regard to testing and grading.

Another traditional insulation material - cork - is handled by ISO/TC 87. This Committee has to date produced a glossary of terms, and agreed definitions for commercially dry virgin cork and for corkwood in planks.

Starch remains an important material for the paper and textile industries, and ISO/TC 93 is engaged on developing methods of analysis, testing and sampling.

Sub-Committee 1 of ISO/TC 120 - Leather - is dealing with raw hide and skins, and recently ISO created new Technical Committees for tobacco and tobacco products (TC 126) and for fertilizers (TC 134).

ISO has no statutory power to enforce its Recommendations, of course. The usefulness of these documents depends upon their faithfully reflecting the consensus of expert opinion. Thus, over the years ISO's Technical Committees have developed a vast network of liaisons with more than 200 international and regional bodies interested in particular aspects of international standardization. ISO/TC 34 alone has connections with 45 institutions, which help to ensure that all relevant parties to the work are consulted.

(ISO News Service)

**TÜRK STANDARDLARI
ENSTITÜSÜ ADINA
SAHİBİ VE BASYAZARI : FARUK A. SÜNTER
MÜESSESE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : MUZAFFER UYGUNER
BU SAYININ SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN**

BASILDIĞI YER : Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası - Ankara

**TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
T E L E F O N : 17 19 31 - 17 91 24/69
POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA**

İLAN TABİFESİ

Tam sayife 800 Lira	1/2 sayife 450 TL.	1/4 sayife 250 TL.
--------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

Kapak içeri ve arka kapak 1000 lira.
İlave renk sayfaya 250 lira fark alır.

ABONE ŞARTLARI

ADİ POSTA		UÇAK POSTASI
Yılık	12 Lira	Abone bedeline uçak postası ücreti ilâve edilir.
6 aylık	6 Lira	
Sayızı	1 Lira	

Yazilar, Derginin ve yazarin adi amilarak aktarilabilir.